

Masterkeuze: de invloeden

Onderzoeksrapport 2

Stichting OER 2010-2011

Mei 2011

Stichting Onderwijs Evaluatie Rapport
Achter Sint Pieter 25, kamer W206
3512 HR Utrecht

www.stichting-oer.nl

info@stichting-oer.nl (algemeen)

onderzoek2@stichting-oer.nl (voor vragen en opmerkingen over dit onderzoek)

Het 22^e bestuur van Stichting OER bestaat uit:

Lucinda van Ewijk (voorzitter)

Daniëlle Fictorie (onderzoekscoördinator 1/secretaris)

Sonja Kleij (onderzoekscoördinator 2/penningmeester)

Samenvatting

Dit is een representatief onderzoek naar de masterkeuze van bachelorstudenten die studeren aan Universiteit Utrecht. Uit dit onderzoek blijkt dat de meerderheid, 91,4%, van de 214 bachelorstudenten, een master wil volgen na het behalen van hun bachelordiploma. Van deze groep wil 53,8% een master volgen aan de Universiteit Utrecht.

Centraal in ons onderzoek staat de vraag welke factoren invloed hebben op de masterkeuze van studenten. De factoren die door de studenten het belangrijkste gevonden worden zijn: de inhoud van de opleiding, de perspectieven voor arbeidsmarkt, het curriculum, de duur van de master en de vorm van de master.

Ook is gekeken naar de eventuele effecten van selectie. 46,3% van de studenten geeft aan dat hun voorkeur uitgaat naar een reguliere master 15,9% wil een selectieve master gaan doen. 33,2% van de bachelorstudenten is van mening dat een selectieprocedure een afschrikkend effect heeft. Wel geeft 46,7% van de respondenten aan dat zij denken dat selectie de kwaliteit van de master bevordert.

Verder is aan de studenten gevraagd welke invloed de kabinetsplannen eventueel hebben op hun masterkeuze. Voor 51,9% hebben de plannen geen invloed op hun keuze: zij willen nog steeds dezelfde master volgen. 36,0% wil dezelfde master gaan doen, maar wil deze dan wel sneller afronden. 4,7% wil een master in het buitenland gaan volgen. Aan de 438 masterstudenten is ook gevraagd wat zij gedaan zouden hebben als de kabinetsplannen van toepassingen waren geweest op hen. 66,8% gaf aan dat ze de dezelfde master gevolgd zouden hebben. 10,7% zou geen master zijn gaan volgen en 10,3% zou dezelfde master zijn gaan doen, maar had die wel sneller afgeronde. De meeste studenten laten zich dus niet afschrikken door de kabinetsplannen om de master te volgen die zij willen. Wel valt op dat een derde van de studenten sneller wil gaan studeren.

Er is ook gekeken naar de waarde die door studenten wordt toegekend aan een bachelordiploma. 27,5% gaf aan dat een bachelordiploma afdoende is, een meerderheid van 69,2% vindt echter dat een bachelordiploma niet afdoende is. Opvallend is wel dat als de studenten gevraagd wordt hun antwoord te motiveren de helft van die studenten hun antwoord nuanceert of op hun antwoordt terug komt. De meerderheid van de bachelorstudenten geeft dus aan dat een bachelordiploma niet afdoende is om de arbeidsmarkt op te gaan.

Inhoud

1.	Voorwoord	2
2.	Inleiding	3
3.	Theoretisch kader.....	5
4.	Onderzoeksmethode.....	8
5.	Analyse	10
5.1	Beschrijving onderzoeksgroep	10
5.1.1	Bachelorstudenten	10
5.1.2	Masterstudenten	11
5.2	Master volgen	12
5.3	Belangrijke factoren bij masterkeuze.....	15
5.4	De invloed van selectie	18
5.5	Invloed kabinetsplannen	22
6.	Conclusie	29
6.1	Master volgen	29
6.2	Belangrijke factoren bij een masterkeuze.....	29
6.3	Selectie en de vorm van een master	30
6.4	Invloed van de kabinetsplannen	30
7.	Discussie	32
8.	Aanbevelingen	33
9.	Literatuur.....	34

1. Voorwoord

Het 22e bestuur van Stichting Onderwijs Evaluatie Rapport (OER) presenteert u, met gepaste trots, het derde onderzoeksrapport van het academisch jaar 2010 – 2011.

De masterkeuze is een veelbesproken onderwerp binnen de Universiteit Utrecht. Uit een aantal onderzoeken, waaronder het onderzoek 'Masterkeuze' van Stichting OER uit 2009 – 2010, blijkt namelijk dat een groot aantal studenten na hun bachelor elders een master gaat volgen; een ander onderzoek zou dus eigenlijk niet nodig zijn. Toch hebben we hier wel voor gekozen, omdat we vonden dat er een aantal vragen waren die onbeantwoord bleven. Want willen de Utrechtse bachelorstudenten überhaupt nog een master gaan volgen? Hebben de aangekondigde kabinetsplannen op het gebied van onderwijs invloed op de masterkeuze? En, vinden studenten een bacheloropleiding eigenlijk wel een afgeronde studie waar ze de arbeidsmarkt mee kunnen betreden? Het zijn vragen waar in dit onderzoek een antwoord op gegeven gaat worden.

Net als het onderzoek '*Motivatie van masterstudenten*' heeft ook dit onderzoek veel voeten in de aarde gehad. In eerste instantie was het de bedoeling om de resultaten van de bachelor- en masterenquêtes samen te voegen in één onderzoek. Echter, omdat de gegevens die uit de bachelorenquête kwamen zo op zichzelf staand bleken te zijn, is besloten om een apart rapport te schrijven, om het onderwerp zo volledig tot zijn recht te laten komen en het de aandacht te geven die het verdient. Hoewel het schrijven van een tweede onderzoeksrapport veel werk met zich meebracht, is het door de goede samenwerking binnen het bestuur toch gelukt. Het resultaat ligt voor u.

Met deze twee rapporten komt er een eind aan ons bestuursjaar, een jaar waarin we met een grote dosis gezelligheid en inzet heel veel hebben bereikt. Onze rapporten hebben de nodige aandacht gehad en OER is, als stichting, weer volledig op de kaart gezet. Het is nu tijd voor een frisse wind, een nieuw bestuur met frisse ideeën. Ik wens ze heel veel succes toe.

Deze onderzoeken hadden uiteraard niet tot stand kunnen komen zonder de hulp van een aantal mensen. Allereerst willen wij alle studenten bedanken die de tijd en moeite hebben genomen om onze enquêtes in te vullen. Daarnaast bedanken wij de docenten van deze studenten. Zij hebben een paar minuten van hun colleges aan Stichting OER afgestaan zodat wij ons onderzoek konden verrichten. Tot slot bedanken wij onze Raad van Advies, die altijd voor ons klaarstonden met gevraagd – en ongevraagd – advies, waarmee we onze onderzoeken naar het huidige niveau hebben kunnen tillen.

Stichting OER is trots op dit onderzoek. Wij hopen dan ook dat de resultaten uit dit rapport gebruikt zullen worden in de besluitvorming van de Universiteit Utrecht en op die manier bij zullen dragen aan de verbetering van het onderwijs aan de Universiteit Utrecht.

Lucinda van Ewijk
Voorzitter Stichting Onderwijs Evaluatie Rapport 2010 - 2011

2. Inleiding

Er is in het verleden al veel onderzoek gedaan naar masterkeuze en de factoren die studenten daarbij belangrijk vinden, bijvoorbeeld de Studentenmonitor Hoger Onderwijs 2006 van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Ook Stichting OER heeft vorig jaar ook een onderzoek gedaan naar masterkeuze. Waarom willen wij dit jaar dan weer een onderzoek doen naar masterkeuze?

Dit collegejaar zijn er factoren bij gekomen door veranderingen in de politiek. Het kabinet Rutte heeft plannen geformuleerd voor een aantal bezuinigingen in het hoger onderwijs. Het kabinet wil een boete in gaan voeren voor lang studeren en van de studiefinanciering in de masterfase wil zij een sociaal leenstelsel maken. Deze plannen zullen waarschijnlijk per 1 augustus 2012 ingevoerd worden (<http://www.rijksoverheid.nl>), maar ze hebben wel discussies aangewakkerd over het hoger onderwijs, de eisen voor kwalitatief goed onderwijs en de waarde van een bachelordiploma. Door deze discussies kunnen studenten kritischer gaan kijken naar hun studie en toekomst en de eisen die zij stellen aan hun studie. Bovendien zullen studenten deze bezuinigingen wellicht meenemen in hun keuze voor een bepaalde master.

Om een beter beeld te krijgen van de factoren die studenten belangrijk vinden bij het maken van hun masterkeuze is onderzoek nodig. Stichting Onderwijs Evaluatie Rapport (OER) is een onafhankelijke, volledig door studenten gerunde organisatie die onderzoek doet naar de kwaliteit van het onderwijs aan de Universiteit Utrecht. Elk jaar worden twee onderzoeken uitgevoerd. Dit onderzoek naar masterkeuze is het tweede onderzoek van het bestuur 2010-2011. Uniek aan de onderzoeken is dat het perspectief van de student centraal staat. Daarmee vormen de onderzoeken een waardevolle toevoeging aan bestaande onderzoeken.

Wij gaan er vanuit dat bij het maken van een keuze voor een master sprake is van intrinsieke en extrinsieke motivaties voor die keuze. Intrinsieke factoren zijn onder andere persoonlijke interesse, persoonlijke kwaliteiten en ideeën over de moeilijkheidsgraad. Extrinsieke factoren zijn de invloed van buitenaf, bijvoorbeeld de mening van de omgeving, eisen die gesteld worden om aan een bepaalde master deel te mogen nemen, het onderwijssysteem en het politieke klimaat. Maar welke factoren hebben het meeste invloed? Hoe ingrijpend zijn de plannen van het kabinet?

Onderzoeksvraag

Onze eigen ervaringen en de ervaringen van studenten in onze omgeving vertellen ons dat er verschillende zaken belangrijk zijn bij het maken van een keuze voor een master. Ons onderzoek richt zich daarom op deze factoren voor masterkeuze en specifiek op de invloed van de plannen van het kabinet op deze keuze. Dit wordt onderzocht aan de hand van de volgende deelvragen:

1. In hoeverre zijn bachelorstudenten van plan een masteropleiding te gaan volgen?
2. Welke factoren zijn in de ogen van studenten belangrijk bij het maken van hun voor een masteropleiding?
3. In hoeverre hebben de kabinetsplannen invloed op de masterkeuze van de studenten?

Door een enquête te houden onder ruim 200 Utrechtse bachelorstudenten en 400 masterstudenten hopen wij meer te weten te komen over welke invloeden en factoren er belangrijk zijn bij het maken van een keuze voor een master.

Leeswijzer

In dit rapport zal eerst een theoretische onderbouwing worden gegeven, gevolgd door een methodologische beschrijving van onze onderzoeksopzet. Vervolgens volgt in hoofdstuk 5 een beschrijving van de onderzoeksgroep en een uitgebreide analyse van de onderzoeksresultaten: hoeveel studenten gaan er een master doen en hoeveel daarvan aan de Universiteit Utrecht, welke invloed hebben de kabinetsplannen op de masterkeuze, welke factoren zijn belangrijk bij masterkeuze, voorkeur voor een bepaalde vorm master, de afschrikking door een selectieprocedure en ten slotte de waarde van een bachelor diploma op de arbeidsmarkt. De significante verbanden die hierin naar voren komen zijn statistisch onderbouwd. Omwille van de leesbaarheid zijn deze details niet opgenomen in het rapport.

In hoofdstuk 6 worden conclusies getrokken gebaseerd op deze analyse. In hoofdstuk 7, de discussie, wordt gereflecteerd op het onderzoek. Vervolgens geven wij in hoofdstuk 8 onze aanbevelingen. Als bijlagen zijn samenvattingen van de gebruikte vragenlijst voor de bachelorstudenten (bijlage 1) en de gebruikte vragenlijst voor de masterstudenten (bijlage 2) toegevoegd.

3. Theoretisch kader

Landelijk onderzoek

Er is in het verleden al onderzoek gedaan naar masterkeuze. De Studentenmonitor Hoger Onderwijs 2006 van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen is hier een goed voorbeeld van. Uit dit onderzoek bleek onder andere dat 87% van de universitaire studenten na de bachelor verder wil studeren, 5% wil gaan werken en 8% weet het nog niet. Uit dit onderzoek blijkt ook dat 79% van de studenten kiest voor een inhoudelijk aansluitende master. Hierbij wordt aangegeven dat dit niet per definitie de wettelijk vastgestelde doorstroommaster is. Iets wat zeer opvallend is dat een researchmaster volgens dit onderzoek noch inhoudelijk aansluitend noch niet-aansluitend is. Deze vorm van masteropleiding vormt dus eigenlijk een eigen categorie.

Verder is in de Studentenmonitor Hoger Onderwijs 2006 van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen gevraagd naar de motieven bij de keuze voor een masteropleiding. Hierbij vallen de volgende motieven ons vooral op: Inhoud is voor 90% van de studenten een motief, directe aansluiting is voor 68% belangrijk en 50% geeft aan dat arbeidsmarktperspectief een invloed heeft op de keuze voor een master.

Ook blijkt uit dit onderzoek dat bij studenten in de sector Taal & Cultuur (12%) en de sector Gedrag & Maatschappij (11%) competitieve toelatingsselectie het meest voor komt. De studenten in de sectoren Economie en Techniek hebben er het minst mee te maken. Zij vormen 3% van de groep

Onderzoek aan de Universiteit Utrecht

Vorig jaar is door Stichting OER onderzoek gedaan naar masterkeuze onder studenten van de Universiteit Utrecht. Uit dit onderzoek bleek dat 92% van de Utrechtse bachelorstudenten na hun bacheloropleiding een master wil gaan doen. De rest wil of een andere bacheloropleiding gaan doen of ze willen een tussenpauze tussen hun bacheloropleiding en masteropleiding om te gaan reizen en werken.

Er is in dit onderzoek aan de bachelorstudenten ook gevraagd waar ze hun master zouden willen volgen. 56,2% van deze groep weet zeker dat ze na hun bachelor een master aan de Universiteit Utrecht willen gaan volgen, 14,8% wil naar een andere universiteit. Ook is er gevraagd naar de soort master die studenten willen volgen. Hierbij gaf 57% van de studenten aan dit nog niet te weten. Van 49% die het wel wist, gaf 58,9% aan een

academische master te willen volgen en 13,2% laat de voorkeur aan uit gaan naar een onderzoeksmaster.

Ook is er aandacht besteed aan de factoren voor masterkeuze. De inhoud van de master is het belangrijkste argument. Van de ondervraagde bachelorstudenten geeft 88,2% aan dit voor hen belangrijk is. Daarna volgden de doorstroommaster met 51,6% en arbeidsmarktperspectieven met 47,4%.

Naast dit onderzoek van Stichting OER hebben wij ook gekeken naar de UU studentenenquêtes. Dit hebben we vooral gedaan om inspiratie voor onze eigen enquêtes op te doen. Het belangrijkste dat wij anders doen is dat wij alleen ingaan op de masterkeuze, waardoor studenten hier meer op focussen waardoor ze meer uitgebreide antwoorden kunnen geven op de vragen.

Motivatie

Voor dit onderzoek is gekeken naar de motivatie die ten grondslag ligt aan de keuze voor een master. Motivatie komt volgens Clement en Laga enerzijds voort uit de student en anderzijds uit de situatie. Motivatie is dus geen vast kenmerk van iemand, maar kan veranderen als de situatie verandert (Clement en Laga, 2007). De intrinsieke motivatie van studenten verwijst naar het plezier dat zij halen uit het studeren zelf. Extrinsieke motivatie komt voort uit verwachte positieve gevolgen van activiteiten.

Heij, Ondaatje, Tokarski en van Veen (2010) hebben voor hun onderzoek naar motivatie onder scholieren variabelen opgesteld die kunnen helpen bij het meten van motivatie. Deze variabelen zijn:

1. Intrinsieke motivatievariabelen, welke bestaan uit:

- persoonlijke interesse
- persoonlijke kwaliteiten
- opvattingen over relevantie
- capaciteiten van studenten in relatie tot schoolvak
- algemeen zelfbeeld van de leerling
- ideeën over moeilijkheidsgraad van het vak
- tijdsdruk

2. Extrinsieke motivatievariabelen, welke bestaan uit:

- invloed docent
- invloed medescholieren
- eisen vervolgstudie

- behaalde resultaten
- schoolstelsel

Verder is er nog een keuzegerichte motivatievariabele welke bestaat uit keuzemogelijkheid.

Dit onderzoek is afgenomen onder zeventienjarige scholieren van het middelbaar onderwijs. Deze scholieren zitten qua leeftijd dus redelijk in de buurt van onze respondenten. Ondanks dit leeftijdsverschil, zijn er toch duidelijke overeenkomsten, waardoor deze variabelen te gebruiken zijn voor dit onderzoek. We hebben daarom deze variabelen gebruikt als inspiratie voor de factoren die een reden, of anders gezegd een motivatie, kunnen zijn om voor een bepaalde master te kiezen.

Behoeftte aan meer onderzoek

Het kabinet Rutte heeft plannen geformuleerd om de studiefinanciering in de masterfase om te zetten naar een sociale leenstelsel. Onbekend is hoe studenten hierop gaan reageren: heeft het invloed op hun masterkeuze? Dit is de eerste keer dat dit in kaart wordt gebracht.

Verder was het ook belangrijk voor het andere onderzoek van Stichting OER over de motivatie van masterstudenten. Het is voor dit onderzoek ook belangrijk om te weten in hoeverre bachelorstudenten een voorkeur hebben voor een bepaalde master vorm en welke factoren er mee spelen in hun keuze. Dit geeft ons namelijk een beeld van de verwachtingen en redenen waarmee de studenten hun master in gaan. Dit kan invloed hebben op hun motivatie als ze bezig zijn met hun master. De resultaten over dit onderzoek zijn te vinden in rapport 1. Voor meer informatie over de verschillende rapporten zie hoofdstuk 4. Onderzoeksmethode.

4. Onderzoeksmethode

Opstellen vragenlijst

Voorafgaand aan het opstellen van de vragenlijst is voornamelijk aandacht besteed aan het theoretisch kader en het formuleren van duidelijke onderzoeksvraag. Dit gebeurde onder andere met behulp van feedback van onze Raad van Advies. Toen de onderzoeksopzet naar tevredenheid was afgerond zijn we begonnen het maken van vragenlijsten. Voor bachelor- en masterstudenten zijn verschillende enquêtes gemaakt. Voor de bachelorenquête lag de nadruk vooral op masterkeuze, bij de masterenquête vooral op motivatie met een kleine terug blik op hun masterkeuze in het licht van de kabinetsplannen. Zouden de masterstudenten dezelfde studie gekozen hebben als de plannen ook op hen van toepassing waren geweest?

Pre-test

Deze enquêtes zijn vervolgens ieder getest op ongeveer 15 proefpersonen. Ook is de vragenlijst besproken met de Raad van Advies. Naar aanleiding van deze feedback zijn de enquêtes aangepast en vervolgens nog een keer getest. De uiteindelijke enquêtes zijn toegevoegd als bijlage 1 en 2.

Afnemen enquêtes

De enquête is afgenomen onder 214 bachelorstudenten van de faculteiten Geesteswetenschappen, Sociale wetenschappen, Geowetenschappen en Recht, Economie, Bestuur en Organisatie (REBO). De overige faculteiten/colleges zijn buiten beschouwing gebleven, omdat deze faculteiten qua structuur van de opleidingen anders in elkaar zitten. Bètawetenschappen is buiten beschouwing gelaten omdat dat deze faculteit geen selectieve masters heeft. Als we deze faculteiten wel hadden meegenomen zou dat de resultaten beïnvloeden. Het doel was om 50 bachelorstudenten uit elke faculteit te ondervragen. De masterenquête is afgenomen onder 438 masterstudenten die wederom afkomstig zijn van de faculteiten Geesteswetenschappen, Sociale wetenschappen, Geowetenschappen en Recht, Economie, Bestuur en Organisatie (REBO).

De enquêtes zijn tussen 14 maart en 15 april 2011 op papier afgenomen tijdens 57 colleges die van niveau 2 en 3 waren. Vooraf is een rooster gemaakt met de colleges, waarbij rekening is gehouden met een representatieve verdeling over de faculteiten. Na twee weken enquêteren is dit rooster licht bijgesteld om tot een zo evenwichtig mogelijke verdeling te komen.

De enquêtes zijn steeds door één of twee OER-bestuursleden bij de ingang van de collegezaal uitgedeeld aan de binnenkomende studenten. Op deze manier was de kans klein dat de student de vragenlijst niet serieus zou willen invullen omdat de student er geen tijd aan wil besteden (het alternatief is immers wachten tot het college begint). Bovendien nam het invullen op deze manier weinig onderwijstijd in beslag. Dit zorgt voor een betere respons vergroot ook de betrouwbaarheid van het onderzoek.

Een risico van het afnemen van vragenlijsten in collegezalen is dat mensen sociaal wenselijke antwoorden gaan geven, want de setting in de meeste zalen is zo dat de antwoorden goed zichtbaar zijn voor medestudenten. Toch lijkt het erop dat dat bij deze enquêtes nauwelijks is gebeurd. Studenten waren ook af en toe ook erg openhartig als het ging om de open vragen.

De rapporten

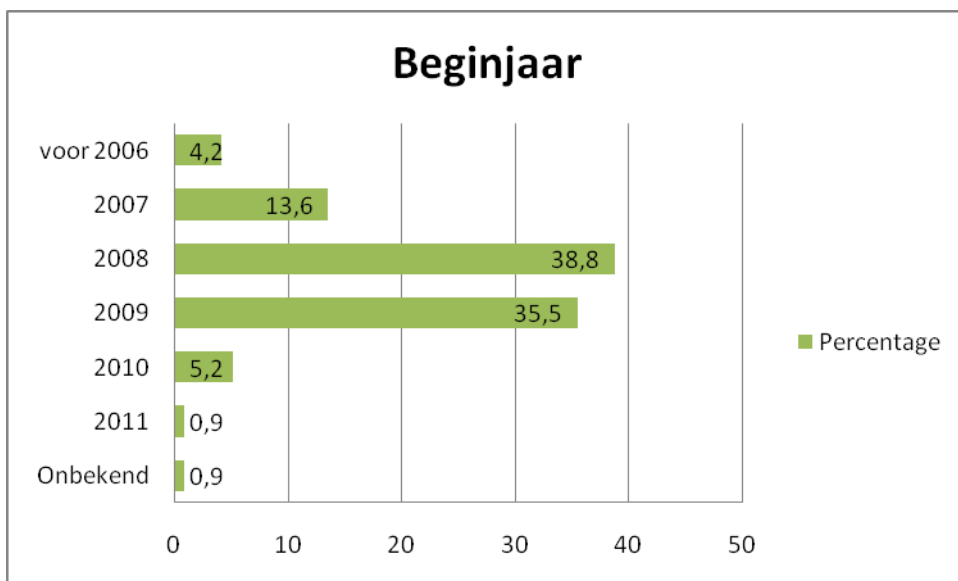
Oorspronkelijk ging het tweede onderzoek van Stichting OER alleen over de motivatie van masterstudenten. Het is voor dit onderzoek ook belangrijk om te weten in hoeverre bachelorstudenten een voorkeur hebben voor een bepaalde master vorm en welke factoren er mee spelen in hun keuze. Dit geeft ons namelijk een beeld van de verwachtingen en redenen waarmee de studenten hun master in gaan, wat invloed kan hebben op hun motivatie tijdens hun master. Het onderzoek naar masterkeuze maakte daarom in eerste instantie deel uit van dit onderzoek, maar de resultaten bleken echter zo van belang en opzichzelfstaand te zijn dat er besloten is om twee aparte rapporten te schrijven om beide onderwerpen goed tot hun recht te laten komen. De resultaten voor ons onderzoek naar de motivatie van masterstudenten zijn te vinden in het andere rapport van dit half jaar.

5. Analyse

5.1 Beschrijving onderzoeksgroep

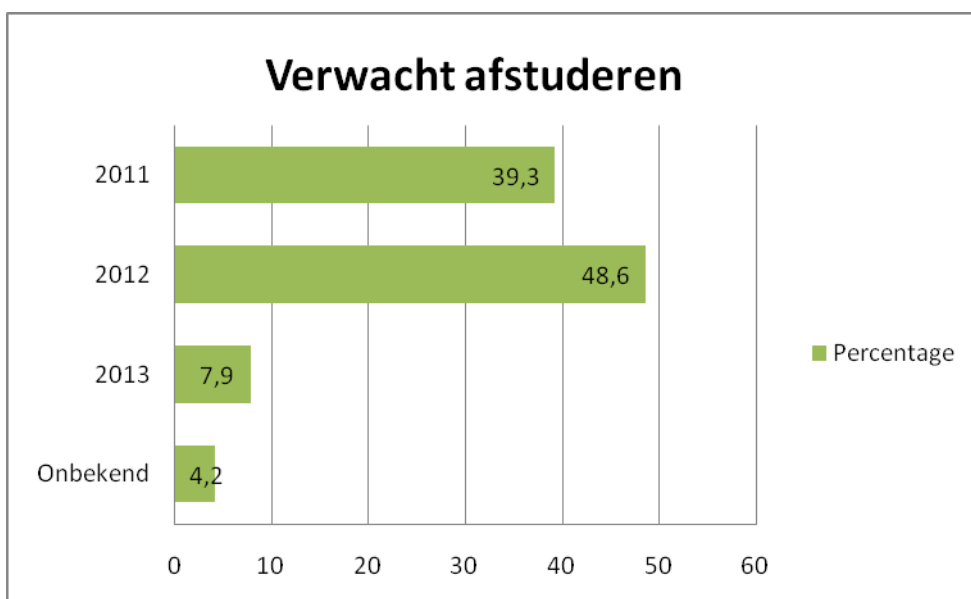
5.1.1 Bachelorstudenten

De vragenlijst voor de bachelor is ingevuld door 214 studenten. Deze studenten waren gemiddeld 22 jaar. De jongste respondent was 19, de oudste drie respondenten waren 29. Een meerderheid is vrouw, namelijk 69,6%, 29,4% is man. De meeste studenten zijn begonnen 2008 en 2009. De verdeling over de jaren is als volgt:

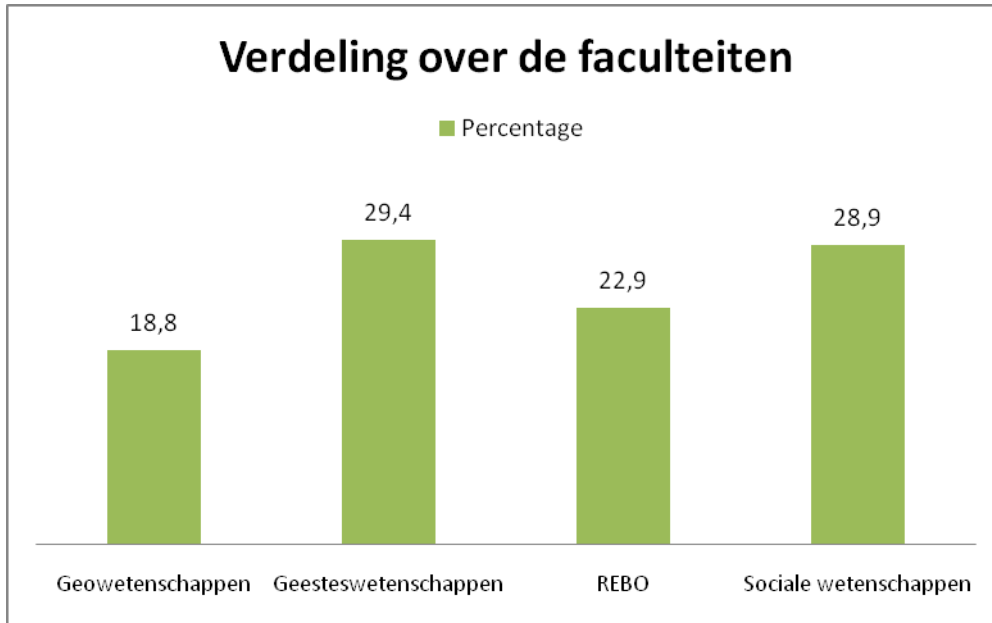
Figuur 1: Startjaar bachelor

Een groot deel van studenten wil in 2012 hun bachelor halen. De verdeling voor het afstuderen is te zien de volgende figuur:

Figuur 2: Verwacht jaar afstuderen (bachelor)

Deze groep zal dus binnenkort een masterkeuze maken en vormt dus een relevante groep. Bij de samenstelling van de respondenten is geprobeerd rekening te houden met een gelijkmatige verdeling over de faculteiten. Dit is redelijk gelukt. De verdeling is als volgt:

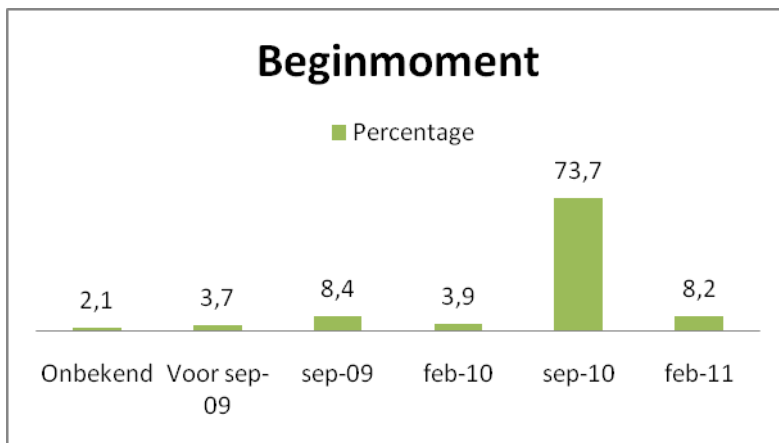

Figuur 3: Herkomst respondenten per faculteit (bachelor)

Geesteswetenschappen en Sociale Wetenschappen zijn licht oververtegenwoordigd en REBO licht ondervertegenwoordigd, maar de verschillen zijn niet groter dan 4%. Geowetenschappen is iets sterker ondervertegenwoordigd. Van 1,9% van de respondenten is de faculteit onbekend.

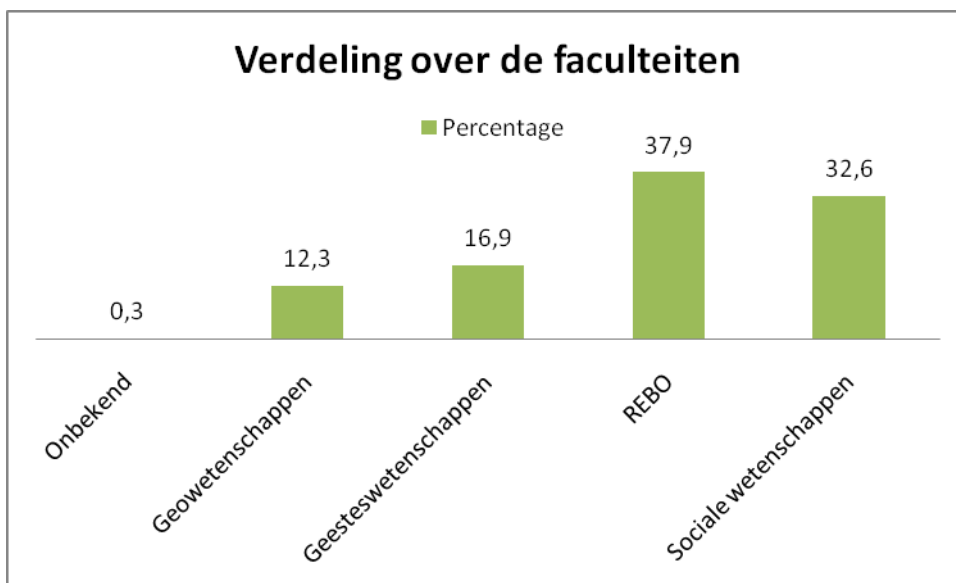
5.1.2. Masterstudenten

De vragenlijst voor de master is afgenomen onder 438 studenten. De gemiddelde leeftijd is 26. De jongste twee respondenten waren 21 jaar de oudste respondent was 47 jaar. 56,8% is vrouw, 42,9% is man. De meerderheid is in september 2010 begonnen met de master, namelijk 73,7%. De verdeling is als volgt:

Figuur 4: Beginmoment master

Deze meerderheid is makkelijk te verklaren. Veel masters zijn eenjarig. Bij de tweejarige masters zijn de meeste studenten in het tweede semester van het tweede jaar bezig met hun scriptie en dus moeilijker te bereiken voor ons onderzoek. Daarom hebben wij van deze masters ook vooral eerstejaars studenten ondervraagd, omdat die wel college volgen in het tweede semester. Bij de samenstelling van de respondenten is geprobeerd rekening te houden met een gelijkmatige verdeling over de faculteiten. Dit is helaas minder goed gelukt. De verdeling is als volgt:

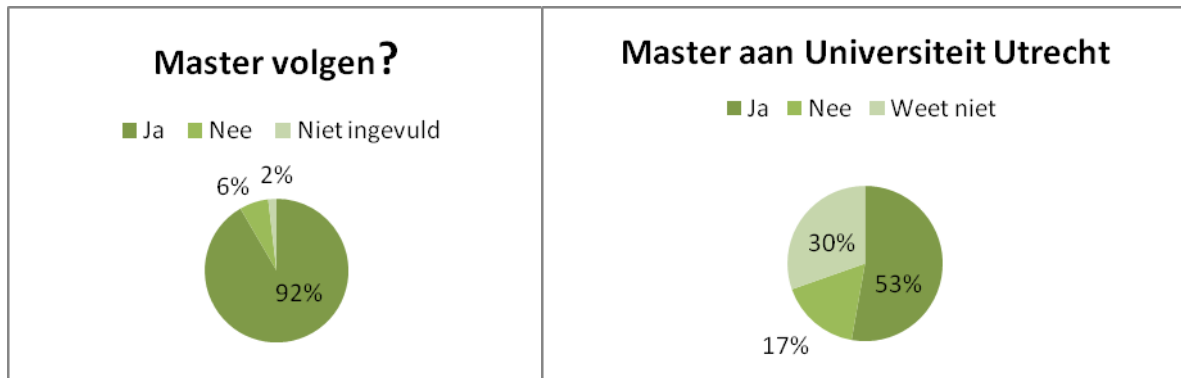

Figuur 5: Herkomst respondenten per faculteit (master)

REBO en Sociale wetenschappen zijn sterk oververtegenwoordigd, wat ten koste gaat van Geesteswetenschappen en Geowetenschappen. Geowetenschappen is gelukkig geen grote faculteit waardoor de representativiteit er niet erg onder lijdt.

5.2 Master volgen

Aan de bachelorstudenten werd gevraagd of zij overwogen om na het behalen van hun bachelordiploma een master te gaan volgen. De grote meerderheid, namelijk 91,6%, antwoordde hierop 'Ja', 6,5% antwoordde 'Nee' en 1,9% heeft niets ingevuld. Vervolgens

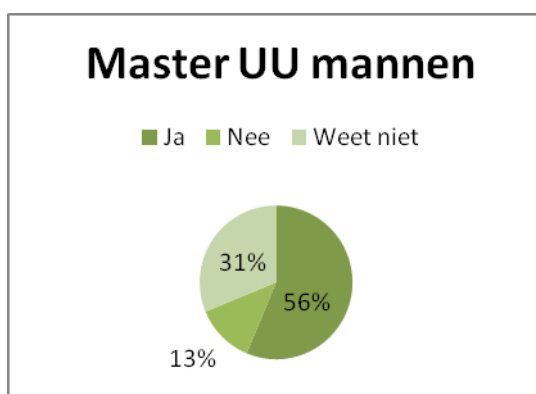

Figuur 6: Master volgen (bachelor)

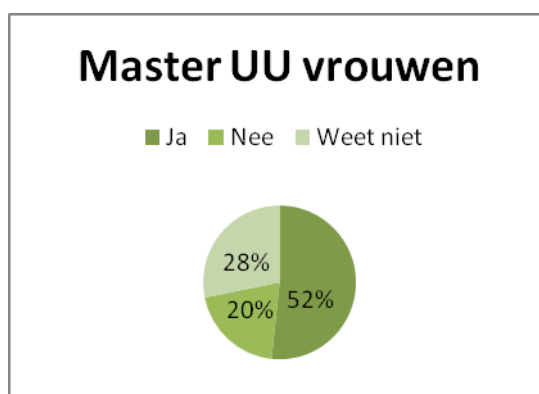
Figuur 7: Master aan de Universiteit Utrecht

hebben wij ze ook gevraagd of zij hun master aan de Universiteit Utrecht zou willen volgen. Op deze vraag antwoordde 52,8% van de respondenten 'Ja', 16,8% antwoordde 'Nee' en 30,4% wist het niet.

Na deze algemene analyse is er een vergelijking gemaakt om er achter te komen of mannen en vrouwen anders denken over deze onderwerpen. Over de intentie om een master volgen zijn geen verschillen te vinden. Op de vraag of ze een master wilden gaan volgen geven 93,8% van de mannen en 93,3% van de vrouwen aan dat ze een master gaan volgen. Er is echter een verschil aan te tonen of ze een master aan de Universiteit Utrecht willen doen. Bij de mannen geeft 56,3% aan een master aan de Universiteit Utrecht te willen volgen, 12,5% wil dit niet en 31,2% weet het nog niet. Bij de vrouwen geeft 51,7% procent aan een master aan de Universiteit Utrecht te willen volgen, 20,1% geeft aan dit niet te willen en 28,2% weet het nog niet. Deze percentages liggen dichtbij

Figuur 7: Master volgen aan UU mannen (bachelor)

Figuur 9: Master volgen aan UU vrouwen (bachelor)

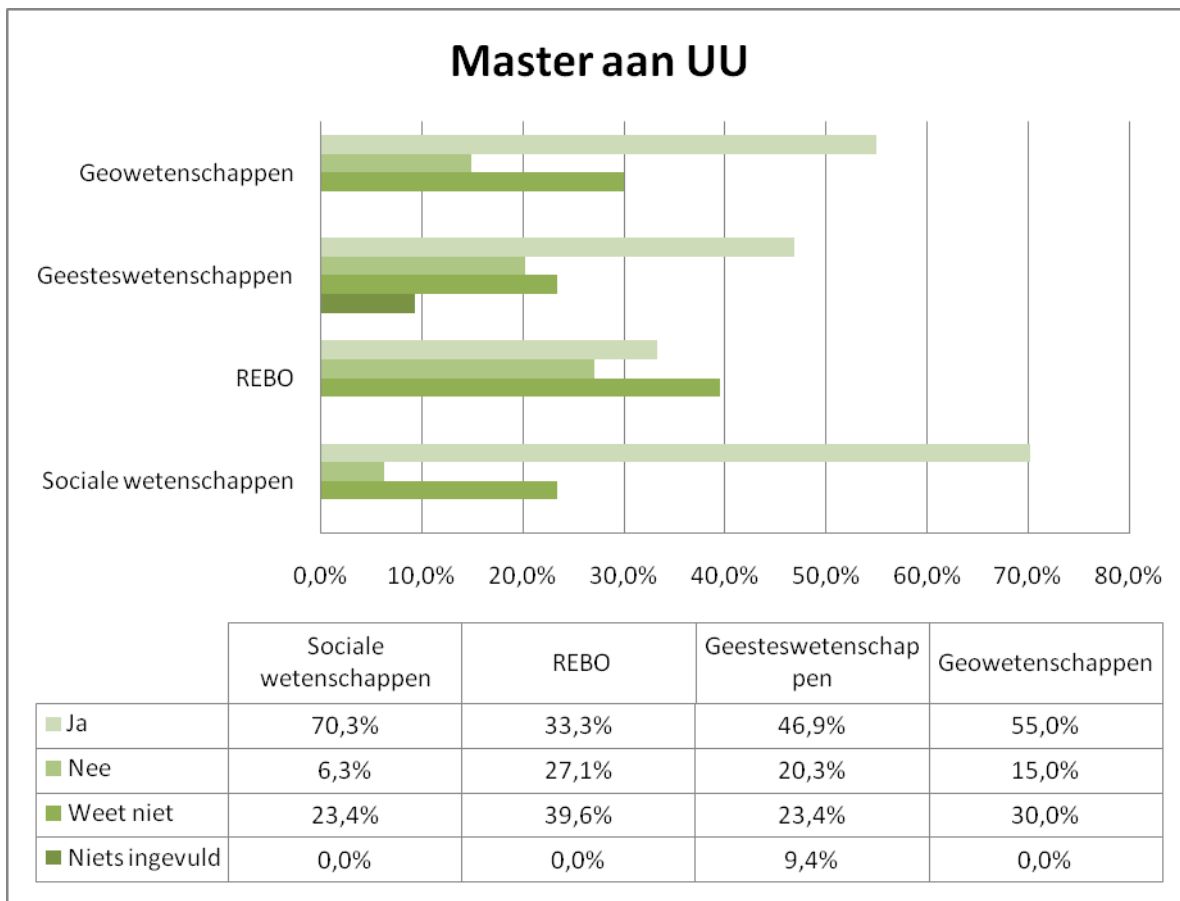
de percentages die gelden voor alle respondenten. Het is hierbij vooral opvallend dat meer vrouwen aangegeven geen master aan de Universiteit Utrecht te willen gaan doen, dan mannen.

Bij een vergelijking van de faculteiten valt er op dat bij Geesteswetenschappen minder respondenten aangeven een master te willen gaan volgen. Bij Geowetenschappen is het percentage ook wat lager dan bij REBO en Sociale wetenschappen, maar dit kan wellicht verklaard worden door het lage aantal respondenten: de mening van één respondent kan dit percentage al sterk beïnvloeden.

	Totaal	Master volgen	Percentage
Geowetenschappen	40	37	92,5%
Geesteswetenschappen	62	51	82,3%
REBO	48	47	97,9%
Sociale wetenschappen	64	61	95,3%

Tabel 1: Master volgen (bachelor)

Op de vraag of ze van plan waren om een master te volgen aan de Universiteit Utrecht werden zeer gevarieerde antwoorden gegeven zoals te zien in tabel 1. Bij alle faculteiten behalve REBO geeft de meerderheid aan aan de Universiteit Utrecht een master te willen gaan volgen. Vooral de 70,3% van Sociale wetenschappen valt op. Geesteswetenschappen en Geowetenschappen liggen dichtbij de percentages die gelden voor alle respondenten. De minderheid van de studenten antwoordt bij alle faculteiten 'nee'. Deze percentages liggen erg uit elkaar. De percentages voor de respondenten die nog niet weten waar zij hun master willen gaan doen zijn redelijk hoog, maar liggen wel bij elkaar in de buurt. Geesteswetenschappen en Sociale wetenschappen hebben hier hetzelfde percentage bij 'weet niet' namelijk 23,4%. Geowetenschappen ligt iets hoger met 30%. REBO springt er echt uit met 39,6%. Bij Geesteswetenschappen heeft 9,4% geen antwoord gegeven op deze vraag. Dit is opvallend, want Geesteswetenschappen is de enige faculteit waarbij hier sprake van is. We hebben geen verklaring voor dit verschil. Voor een goed overzicht van de percentages van de faculteiten zie figuur 10.

Figuur 80: Master volgen aan UU faculteiten (bachelor)

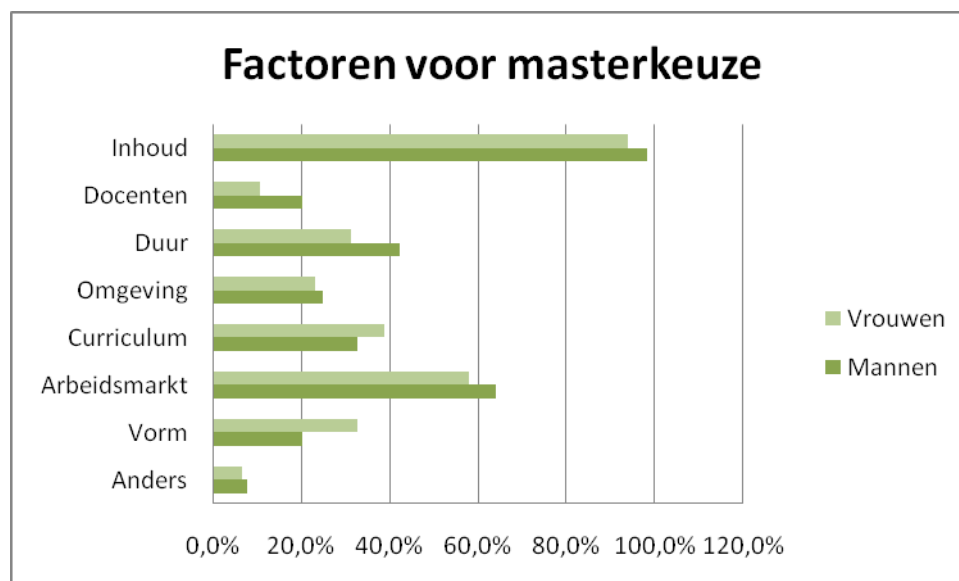
5.3 Belangrijke factoren bij masterkeuze

De respondenten is ook gevraagd welke factoren invloed hebben op het maken van een master keuze. Bij deze vraag waren meerdere antwoorden mogelijk. Het zal geen verrassing zijn dat de grote meerderheid de inhoud van de master belangrijk vindt; maar liefst 93,9% gaf aan dat dit voor hen een factor is bij het maken van een masterkeuze. Het perspectief op de arbeidsmarkt was de tweede belangrijke factor met 58,9%. Het curriculum en de duur van de master komen daarna en hebben ongeveer gelijke percentages. De vorm, dat houdt in of een master regulier of selectief is, is voor 28,5% een factor voor de keuze. Voor 22,4% is de omgeving, dat houdt in familie, vrienden en/of studiegenoten, belangrijk. Welke docenten college geven bij de masters vinden 27 respondenten belangrijk, dit is 12,6% van alle respondenten. Verder hebben dertien respondenten nog een andere factor genoemd die niet in de lijst staan. Zes respondenten vinden kosten een belangrijke factor. Voor drie is de locatie belangrijk. Verder worden kwaliteit van onderwijs en mogelijkheden voor een stage of een gedeelte in het buitenland belangrijk gevonden.

	Aantal ant- woorden	Percentage van geheel aantal respondenten
Inhoud	201	93,9%
Perspectieven arbeidsmarkt	126	58,9%
Curriculum	77	36,0%
Duur van de master	74	34,6%
Vorm	61	28,5%
Omgeving	48	22,4%
Docenten	27	12,6%
Anders	13	6,1%

Tabel 2: Belang factoren bij masterkeuze (bachelor)

Bij het maken van een vergelijking tussen de waarderingen van de factoren door mannen en vrouwen vallen er een aantal zaken op. De percentages voor het belang van het curriculum en de perspectieven voor de arbeidsmarkt liggen wat verder uit elkaar, maar nog niet opvallend veel.

Figuur 9: Factoren voor masterkeuze vergelijking geslacht (bachelor)

Bij de mannen vindt 64,1% de perspectieven voor de arbeidsmarkt belangrijk en bij de vrouwen is dit 58,0%. Vrouwen vinden het curriculum iets belangrijker dan mannen: 38,7% van de vrouwen tegenover 32,8% van de mannen vindt deze factor belangrijk. Grote verschillen zijn te zien bij het belang van de vorm van de master en de docenten. Vrouwen vinden de vorm van een master belangrijker, op 32,7% van de vrouwen heeft deze factor invloed bij het maken van een keuze. Bij mannen is dit 20,3%. Mannen daar-

entegen vinden de docenten belangrijker, 20,3% geeft aan dat dit invloed heeft op hun keuze terwijl dit bij de vrouwen 10,7% is. Bij de optie 'anders' hebben mannen en vrouwen gelijke factoren opgegeven. Kosten, stage en studeren in het buitenland, omgeving worden door beide groepen opgegeven.

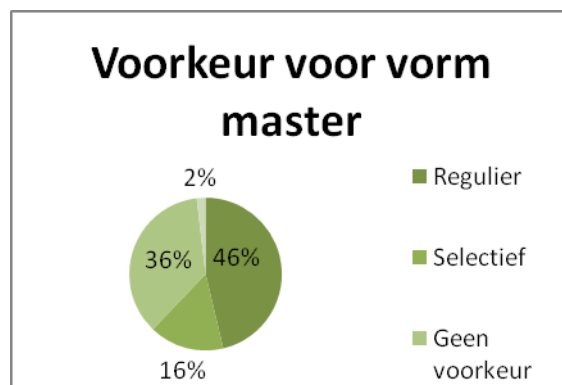
Ook bij het analyseren van de data over de factoren hebben we een vergelijking gemaakt tussen de faculteiten. Hier zijn een aantal interessante dingen uitgekomen. Bij elke faculteit vinden de studenten de inhoud van de master het meest belangrijk. Bij Geowetenschappen geeft zelfs elke respondent aan dat inhoud invloed heeft op zijn of haar keuzeproces. Bij Geesteswetenschappen gaven de minste mensen aan dat inhoud belangrijk is maar gaat toch nog steeds om 87,1%. Over de docenten zijn de respondenten het ook redelijk eens. Deze hebben bij studenten van Geesteswetenschappen iets meer invloed dan bij de andere faculteiten. De duur van de master is vooral belangrijk bij Geowetenschappen (37,5%) en REBO (36,7%). Studenten van deze twee faculteiten laten zich wel weer meer beïnvloeden door hen omgeving. Bij Geowetenschappen geeft 30,0% aan dat de omgeving invloed heeft op hen keuze. Studenten van Sociale wetenschappen (17,2%) laten zich het minst beïnvloeden. Op het curriculum zijn verschillende reacties gegeven. REBO springt er uit met 51,0%, daarna volgt Geesteswetenschappen met 38,7%. Bij Sociale wetenschappen heeft het curriculum echter minder invloed. Slechts 25,0% van de respondenten van deze faculteit geeft aan dat het curriculum een factor is bij hun keuze. Geowetenschappen zit daar tussen met 30%. De perspectieven op de arbeidsmarkt zijn bij elke faculteit een veel aangegeven factor, maar bij REBO het meest. Daar geeft 69,4% aan dat dit invloed heeft op hun masterkeuze. Bij Sociale wetenschappen wordt deze factor het minst aangegeven, 51,6% zegt dat dit invloed heeft. Ook bij de vorm van de master liggen de percentage redelijk uit elkaar. Bij Sociale wetenschappen zegt 40,6% van de studenten dat dit invloed heeft en deze faculteit heeft daarmee het hoogste percentage. Daarna volgt Geowetenschappen met 30,0%, vervolgens Geesteswetenschappen met 35,8% en als laatste REBO met 14,3%. Van alle faculteiten hebben de respondenten bij Geowetenschappen het vaakst een extra factor toegevoegd. Voor een goed overzicht van alle percentages zie tabel 3.

	Inhoud	Docenten	Duur	Omgeving	Curriculum	Arbeidsmarkt	Vorm	Anders
Geo-wetenschappen	100%	12,5%	37,5%	30,0%	30,0%	65,0%	30,0%	15,0%
Geesteswetenschappen	87,1%	14,5%	30,6%	17,7%	38,7%	54,8%	25,8%	4,8%
REBO	93,9%	12,2%	36,7%	22,4%	51,0%	69,4%	14,3%	4,1%
Sociale wetenschappen	96,9%	10,1%	32,8%	17,2%	25,0%	51,6%	40,6%	4,7%

Tabel 3: Factoren masterkeuze per faculteit (bachelor)

5.4 De invloed van selectie

Bij dit onderzoek hebben wij ook specifiek aandacht besteed aan de eventuele voorkeur voor een bepaalde vorm master, de invloed van selectie op de keuze voor een master en of studenten denken dat selectie de kwaliteit van master bevordert. Daarom hebben we de respondenten gevraagd of ze een voorkeur hebben voor een reguliere master, selectieve master of geen voorkeur en waarom. Hier kwam uit dat 46,3% van de respondenten een voorkeur heeft voor een reguliere master, 15,9% voor een selectieve master, 35,9% heeft geen voorkeur en 1,9% heeft niets opgegeven.

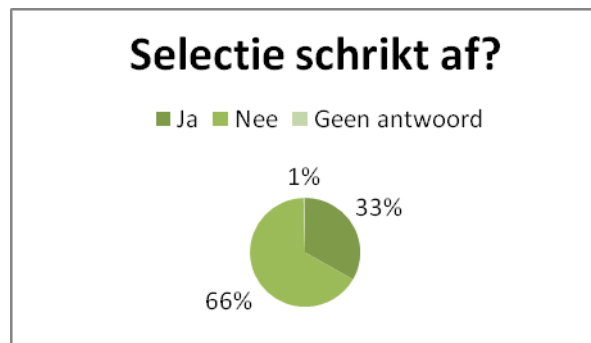
Figuur 10: Voorkeur voor vorm master (bachelor)

Ook hebben we de studenten gevraagd om hun voorkeur te motiveren. Dit was een open vragen, dus er waren meerdere antwoorden mogelijk. Van de 101 studenten die de voorkeur geven aan een reguliere master gaven 37 geen motivatie. Voor 25 studenten was het belangrijk dat er geen selectie is bij een reguliere master. 29 studenten vinden de aansluiting met hun bachelor belangrijk. Bij acht studenten is de master die zij willen doen toevallig een reguliere master. Vier studenten geven aan dat ze het een prettige vorm vinden om met een eenjarige master bezig te zijn. De kwaliteit van de opleiding werd door 3 studenten genoemd. Andere redenen waren dat de inhoud belangrijker is dan de mensen die er aan mee doen, financieel haalbaar en de arbeidsmarkt perspectieven. Deze redenen werden door 1 of 2 studenten genoemd.

Van de 32 studenten die een voorkeur aangeven voor een selectieve master geven 5 studenten geen motivatie. 10 studenten geven aan dat ze hopen dan met gemotiveerde medestudenten te kunnen samenwerken. 5 van respondenten verwachten dat de kwaliteit bij een selectieve master hoger is. Betere kansen op de arbeidsmarkt en uitdaging werden beide genoemd door 2 studenten. Voor nog 2 studenten is het toeval dat de master die zij willen volgen selectief is.

Van de 13 studenten die aangeeft geen voorkeur te hebben geven 7 aan dat zij het vooral belangrijk vinden dat de master leuk is. 3 vinden dat zowel reguliere masters als selectieve masters voor- en nadelen hebben en 2 weten het nog niet. 1 student geeft een andere reden.

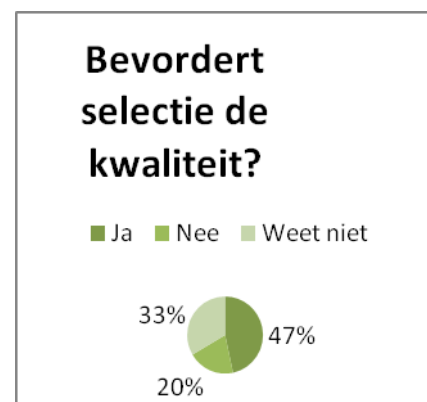
Na de vormvoorkeur is er aandacht besteed aan het eventueel afschrikkende effect van een selectieprocedure. Dit is gedaan door te vragen of een selectie afschrikt en zo ja, waarom dit dan het geval is. Op 33,2% van de respondenten werkt selectie afschrikkend. Voor de reden waarom dit het geval is konden de respondenten meerdere antwoorden ge-

Figuur 11: Invloed van selectie (bachelor)

ven. Ze konden aangeven of ze geen vertrouwen hebben in hun eigen kunnen, dat het te veel werk of moeite is en ze konden ook een andere reden opgeven. Van de respondenten die aangeven dat een selectieprocedure afschrikt bij het maken van een keuze geeft 41,4% aan dat dit is omdat zij geen vertrouwen hebben in hun eigen kunnen. Voor 37,1% is het te veel werk en 31,4% geeft nog een andere reden. De reden die hierbij het meest gegeven wordt is onzekerheid over de daadwerkelijke toelating. Ze zijn bang dat ze niet toegelaten worden, en sommige denken ook dat als ze niet op tijd horen of ze zijn toegelaten, ze geen kans meer maken om zich voor een andere master aan te melden. Een andere reden die gegeven wordt is dat zij hun cijfers niet hoog genoeg vinden.

Ook is aan de bachelorstudenten gevraagd of zij denken dat selectie de kwaliteit van een opleiding bevordert. Hierop antwoordde 46,7% dat zij inderdaad denken dat selectie de kwaliteit van een master bevordert, 19,7% denkt dat selectie de kwaliteit niet bevordert en 33,6% weet het niet.

Figuur 14: Invloed selectie op de kwaliteit (bachelor)

Bij een vergelijking tussen mannen en vrouwen blijkt dat vrouwen meer voorkeur hebben voor een reguliere master, namelijk 49,3%. Bij de mannen is dit 40,6%. De percentages voor de voorkeur voor een selectieve master liggen redelijk dichtbij elkaar, 17,2% van de mannen en 15,3% van de vrouwen. Mannen hebben in verhouding tot vrouwen ook vaker geen voorkeur voor een bepaalde vorm. Bij de mannen is dit namelijk 42,2% en bij de vrouwen 32,7%.

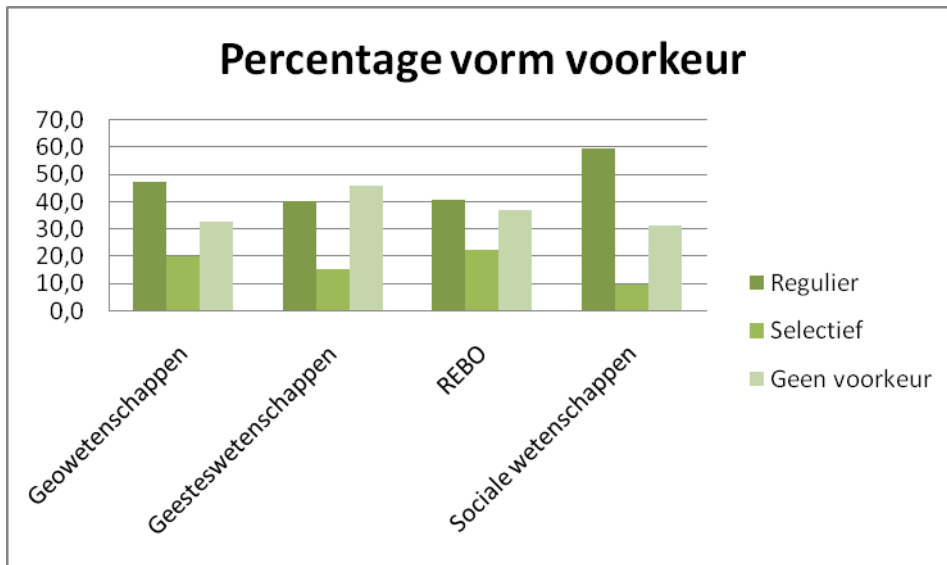
	Vorm voorkeur mannen	Vorm voorkeur vrouwen
Regulier	40,6%	49,3%
Selectief	17,2%	15,3%
Geen voorkeur	42,2%	32,7%
Onbekend	0%	2,7%

Tabel 4: Vorm voorkeur mannen en vrouwen (bachelor)

Deze verschillen zijn te verklaren door de antwoorden die gegeven zijn op de vraag of selectie afschrikt. Van vrouwen antwoordde 35,3% dat selectie inderdaad afschrikt tegenover 28,1% bij de mannen. De vrouwen geven als reden vooral aan dat ze twijfelen aan hun eigen kunnen; 45,3% van de vrouwen die zegt dat selectie afschrikt geeft deze reden. Bij de mannen ligt dat percentage lager, daar twijfelt 33,3% aan zijn eigen kunnen. Mannen en vrouwen zijn het wel redelijk eens over het argument dat selectie veel werk en moeite zou zijn: 38,9% van de mannen vindt dit en 37,7% van de vrouwen. Mannen geven procentueel wel vaker een andere reden dan vrouwen. Deze andere redenen zijn het hebben van geen goede cijfers en de onzekerheid over toegelaten worden. Bij vrouwen wordt het hebben van geen goede cijfers slechts één keer genoemd als reden, verder is de onzekerheid over toegelaten worden een belangrijke reden. Eén vrouw noemt het zelfs afwijzing. Dat vrouwen dus schijnbaar onzekerder zijn over hun kunnen en toelatingskansen is een verklaring voor het lagere percentage dat een selectieve master wil gaan doen.

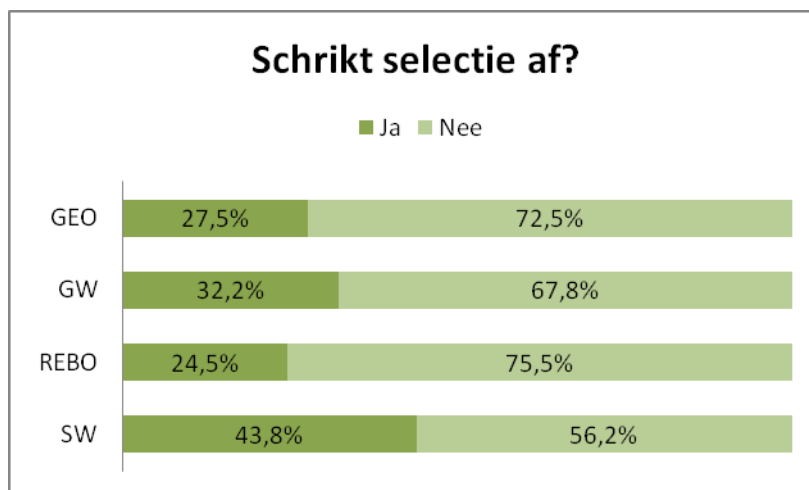
Een vergelijking van de faculteiten laat zien dat bij alle betrokken faculteiten behalve Geesteswetenschappen een reguliere master de voorkeur heeft. Bij Geesteswetenschappen geven meer respondenten, namelijk 45,7% aan dat ze geen voorkeur hebben, 40,0% heeft een voorkeur voor een reguliere master. Dit is in overeenstemming met het lage percentage dat aangaf dat de factor vorm invloed heeft op hun keuze. Bij REBO ligt het aantal respondenten dat een reguliere (40,8%) of geen voorkeur heeft (36,8) het dichtst bij elkaar. Verder geeft 22,4% van de respondenten van REBO aan dat ze voor-

keur hebben voor een selectieve master. REBO heeft hiermee het hoogste percentage dat een selectieve master wil gaan, gevolgd door Geowetenschappen, hier wil 20,0% een selectieve master gaan doen. Bij Sociale wetenschappen is het aantal respondenten dat een reguliere master wil gaan doen het hoogst, namelijk 59,4%. Bij deze faculteit is de voorkeur voor een selectieve master ook het laagst, slechts 9,4% geeft dit aan. Dit is een opvallend laag percentage.

Figuur 15: Vorm voorkeur faculteiten (bachelor)

Deze percentages voor een voorkeur voor selectieve masters zijn te verklaren door te kijken naar de reacties op de vraag 'Schrikt een selectieprocedure jou af?' Bij Sociale wetenschappen beantwoordde 43,8% deze vraag met 'ja'. Dit percentage ligt hoger dan bij de andere faculteiten. Bij Geesteswetenschappen is het 32,2%, bij Geowetenschappen

Figuur 16: Invloed van selectie faculteiten (bachelor)

27,5% en bij REBO ligt dit percentage het laagst met 24,5%.

Bij de reden voor de afschrikking worden per faculteit zeer verschillende antwoorden gegeven. Bij Geowetenschappen zijn de respondenten vooral onzeker over hun eigen kunnen. Maar liefst

72,7% geeft dit aan, dit is 30% hoger dan bij de andere faculteiten.

Bij REBO is het werk juist een reden, 58,3% geeft dit aan. Ook bij Sociale wetenschappen is dit de meest genoemde reden met 42,9 procent. Bij Geesteswetenschappen wor-

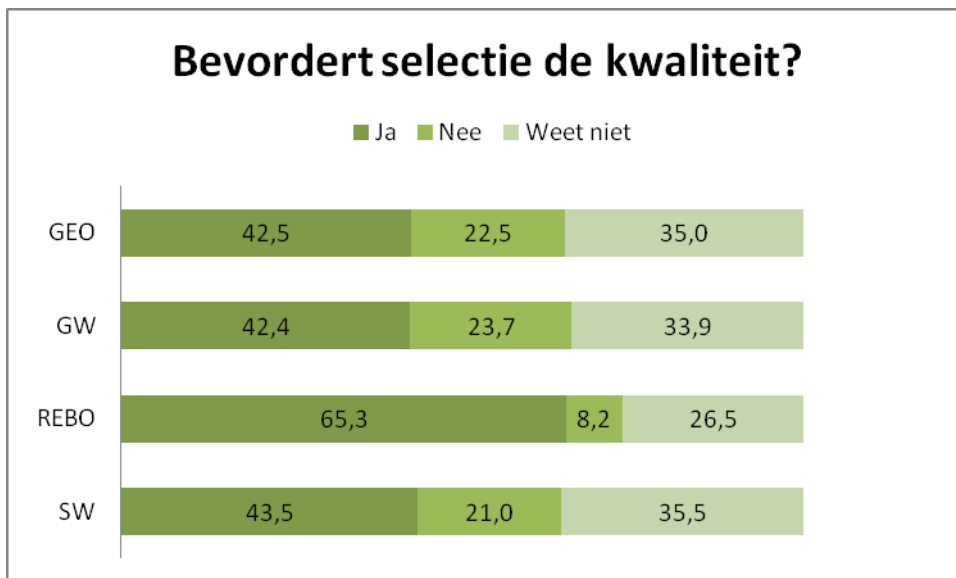

den vooral andere redenen genoemd. Twee van de negen respondenten geven aan dat de cijfers te laag zijn, zeven zijn bang om niet toegelaten worden.

	Geen vertrouwen in eigen kunnen	Te veel werk/moeite	Anders
Geowetenschappen	72,7%	27,2%	45,5%
Geesteswetenschappen	36,8%	26,3%	47,4%
REBO	41,7%	58,3%	16,7%
Sociale wetenschappen	32,1%	42,9%	21,4%

Tabel 5: Reden waarom selectie zou afschrikken faculteiten (bachelor)

De studenten van de faculteiten Geowetenschappen, Geesteswetenschappen en Sociale wetenschappen zijn het met elkaar eens als het gaat om de bevordering van kwaliteit door selectie. In figuur 17 is te zien dat de percentages dichtbij elkaar liggen.

Figuur 17: Bevordert selectie de kwaliteit? (bachelor)

REBO springt er echter tussen uit met 65,3% die 'ja' antwoordt en slechts 8,2% die vindt dat selectie de kwaliteit van het onderwijs niet bevordert. Dit verschil is wellicht te verklaren doordat er bij de REBO respondenten zijn die voor hun bachelor geselecteerd zijn, namelijk de studenten van Bestuurs- en organisatiewetenschap.

5.5 Invloed kabinetsplannen

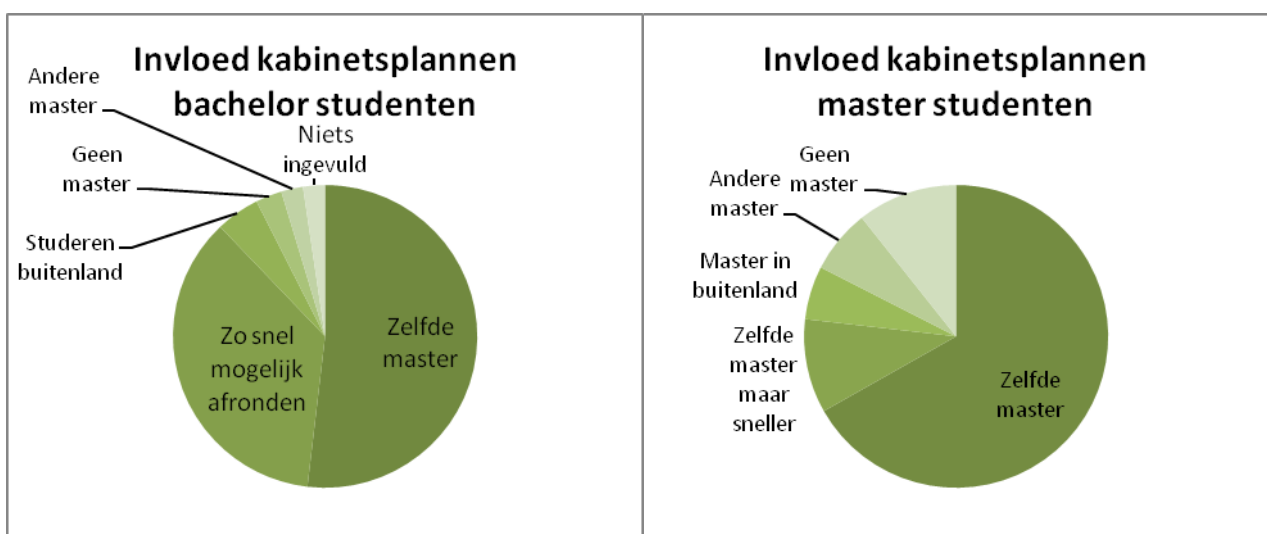
We hebben ook gevraagd naar de invloed van de kabinetsplannen op de masterkeuze van de studenten. Ze konden kiezen uit vijf opties en er was slechts een antwoord mogelijk. De bachelor respondenten hebben als volgt geantwoord. De helft, 51,9%, geeft aan dat de kabinetsplannen geen invloed hebben op hun keuze. Een groep van 36,0% geeft aan dat ze nog wel dezelfde master willen gaan volgen, maar dat ze deze sneller willen

afronden. Tien respondenten, 4,7%, geven aan dat ze in het buitenland willen gaan studeren. Zes respondenten, 2,8%, gaan geen master doen, 2,3% gaat een andere master doen en 2,3% heeft niets ingevuld.

	Aantal	Percentage van geheel
Geen invloed	111	51,9%
Zo snel mogelijk afronden	77	36,0%
Studeren buitenland	10	4,7%
Geen master	6	2,8%
Andere master	5	2,3%
Niets ingevuld	5	2,3%
Totaal	214	100%

Tabel 6: Eventuele invloed kabinetsplannen (bachelor)

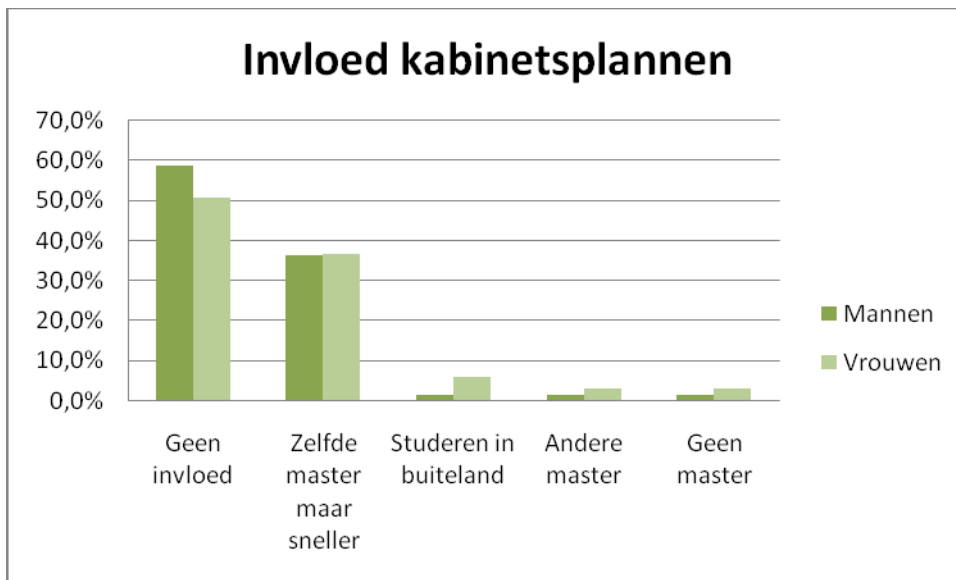
We hebben de masterstudenten gevraagd wat zij gedaan zouden hebben als de kabinetsplannen op hen van toepassing waren geweest. De meerderheid (66,8%) geeft aan dat zij dezelfde master zouden zijn gaan doen. Een kleine groep van 10,3% zou ook dezelfde master zijn gaan doen, maar deze wel sneller zouden hebben afgerond. Een klein deel van 5,7% geeft aan dat ze in het buitenland zouden zijn gaan studeren en 6,8% zou een andere master gekozen. Wat vooral opvalt is dat 10,7% aangeeft dat ze geen master gedaan zou hebben. Dit percentage is aanzienlijk hoger dan bij de bachelorstudenten.

Figuur 18: Eventuele invloed kabinetsplannen op masterkeuze (bachelor)

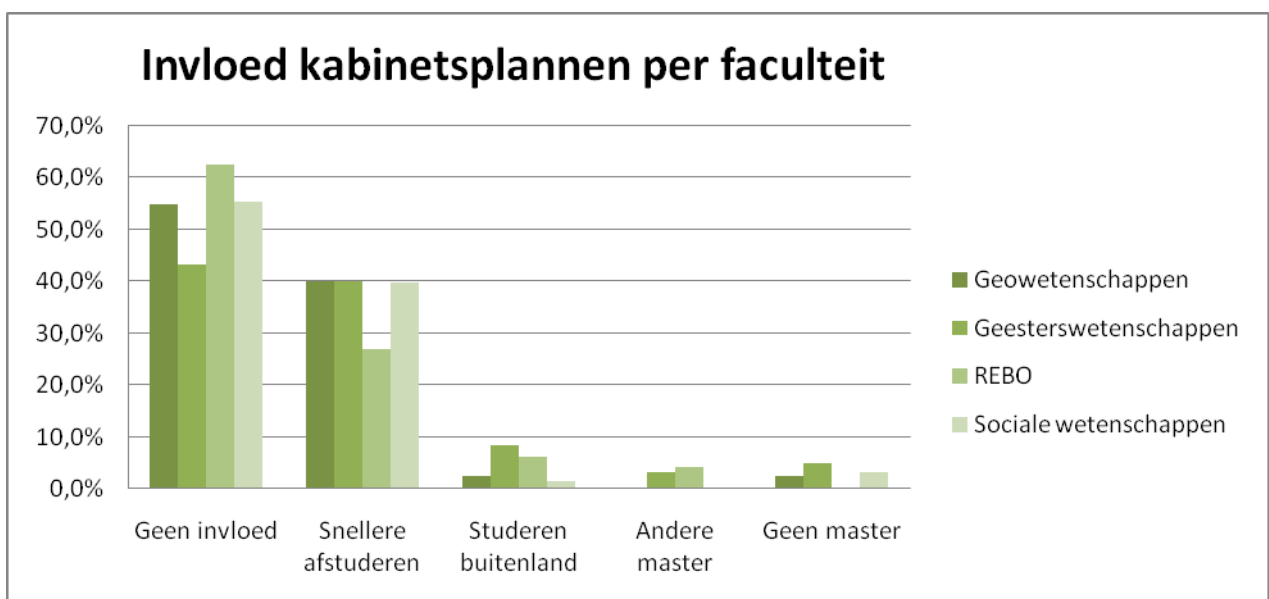
Figuur 19: Eventuele invloed kabinetsplannen op masterkeuze (master)

Bij een vergelijking van de geslachten bij de respondenten van de bachelor blijkt dat mannen minder beïnvloedbaar zijn door de plannen van kabinet. Bij de mannen geeft 58,7% aan dat het geen invloed heeft, bij de vrouwen is dat 50,7%. Verder is bij de opties master in het buitenland, andere master en geen master de groep bij de mannen steeds even groot, namelijk 1,6%. Bij de vrouwen zijn deze percentages hoger: 6% geeft aan in het buitenland te gaan studeren, 3,3% wil een andere master gaan doen en 3,3% wil nu geen master meer doen.

Figuur 20: Eventuele invloed kabinetsplannen vergelijking mannen en vrouwen (bachelor)

Bij een vergelijking van de van de faculteiten blijkt dat de bachelorstudenten van REBO zich het minst laten beïnvloeden door de kabinetsplannen, 62,5% zegt dat deze geen invloed hebben op hun keuze. REBO is ook de enige faculteit waar niemand heeft aange-

Figuur 21: Eventuele invloed kabinetsplannen per faculteit (bachelor)

geven dat ze door de kabinetsplannen geen master gaan volgen. Wel geeft 27,0% aan dat ze dezelfde master gaan doen, maar deze wel zo snel mogelijk gaan afronden. Bij de andere faculteiten geeft ongeveer 40% van de studenten aan dat ze dezelfde master gaan doen, maar dan sneller. Geowetenschappen en Sociale wetenschappen gaan hierbij redelijk gelijk op. Bij Geowetenschappen geeft 55,0% aan dat de kabinetsplannen geen invloed hebben, bij Sociale wetenschappen 55,5%. Bij studeren in het buitenland geeft 2,5% van de respondenten bij Geowetenschappen aan dat ze dit van plan zijn, bij Sociale wetenschappen is dit 1,6%. Bij beide faculteiten is niemand van plan een andere master te gaan volgen en slechts 2,5% van de Geowetenschappers en 3,2% van de Sociale wetenschappers geeft aan dat ze nu geen master meer gaan doen. De respondenten Geesteswetenschappen laten zich het meest beïnvloeden: 43,4% geeft aan dat de plannen geen invloed hebben op hun keuze, daarmee heeft Geesteswetenschappen het laagste percentage. Ook heeft Geesteswetenschappen het hoogste percentage respondenten die in het buitenland wil gaan studeren (8,3%) of helemaal geen master meer wil gaan volgen (5,0%).

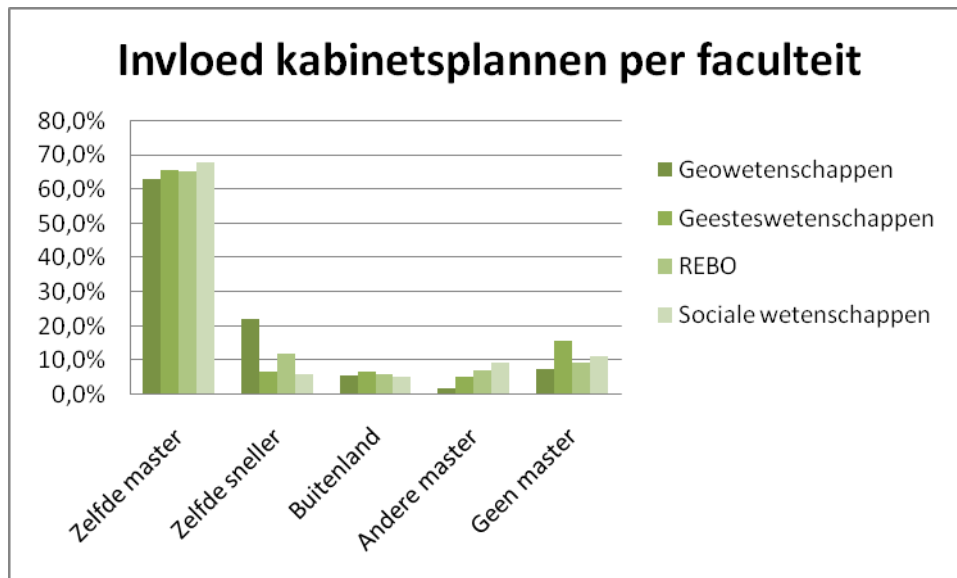
Ook bij de respondenten van de masteropleidingen hebben we een vergelijking gemaakt tussen de faculteiten. Bij elke faculteit geeft ongeveer 65% aan dat ze dezelfde master zouden hebben gedaan. Geowetenschappen springt er uit als het gaat om dezelfde master sneller afronden. Bij deze faculteit geeft 22,2% van de studenten aan dat ze dit gedaan zouden hebben. Bij REBO is dit 12,0%, bij Geesteswetenschappen 6,6% en bij Sociale wetenschappen 6,0%. Over de optie om in het buitenland te gaan studeren zijn de respondenten van de verschillende faculteiten het ook redelijk eens, hiervoor liggen de percentages allemaal rond de 6%.

	Geo- wetenschappen	Geestes- wetenschappen	REBO	Sociale weten- schappen
Zelfde master	63,0%	65,7%	65,5%	67,8%
Zelfde sneller	22,2%	6,6%	12,0%	6,0%
Buitenland	5,5%	6,6%	5,9%	5,4%
Andere master	1,9%	5,3%	7,1%	9,4%
Geen master	7,4%	15,8%	9,5%	11,4%

Tabel 7: Eventuele invloed kabinetsplannen per faculteit (master)

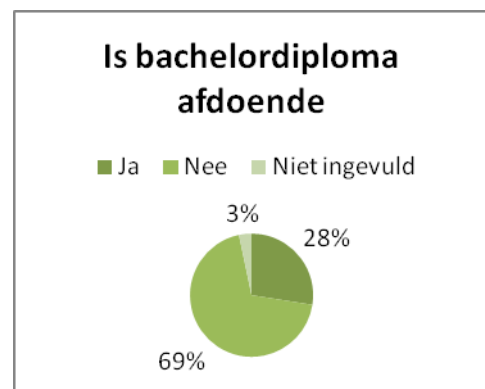
Bij de optie van het doen van een andere master zijn de mening iets meer verdeeld. Bij Sociale wetenschappen is het percentage het hoogst, namelijk 9,4%. Bij Geowetenschappen is het percentage het laagst, hier geeft 1,9% aan dat ze een andere master zouden hebben gekozen. Het hoogste percentage respondenten die geen master gedaan

zou hebben is te vinden bij Geesteswetenschappen, namelijk 15,8%. Dit komt overeen met de reactie van de bachelor studenten. Bij de Geowetenschappen is dit percentage het laagst, namelijk 7,4%. Bij Sociale wetenschappen zegt 11,4% dat ze geen master gedaan zouden hebben en bij REBO 9,5%.

Figuur 22: Eventuele invloed kabinetsplannen per faculteit (master)

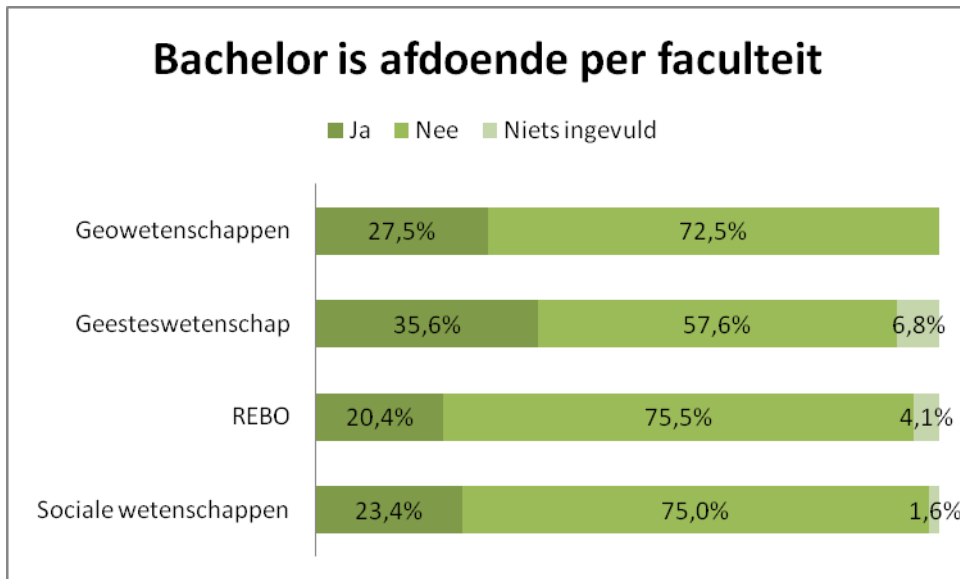
Door de kabinetsplannen is ook de discussie over de waarde van het bachelordiploma opgelaaid. Daarom hebben wij de bachelorstudenten ook gevraagd of zij vinden dat een bachelordiploma afdoende is. Hierop antwoordde 27,5% dat dit inderdaad het geval is, een grote meerderheid van 69,2% vindt dat een bachelordiploma niet afdoende is en 3,3% heeft geen antwoord gegeven.

Figuur 23: Is bachelordiploma afdoende? (bachelor)

Bij een vergelijking tussen mannen en vrouwen blijkt dat zij het redelijk met elkaar eens zijn. Bij de mannen geeft 68,7% aan dat een bachelordiploma niet afdoende is, bij de vrouwen is dit 70,7%.

Ook de faculteiten zijn vergeleken en daar bleek uit dat de respondenten van Sociale wetenschappen en REBO ongeveer gelijk denken over dit onderwerp. Bij Sociale wetenschappen vindt 23,4% en bij REBO 20,4% dat een bachelordiploma afdoende is. Bij Geowetenschappen geeft 27,5% aan dat zij een bachelordiploma voldoende vinden. De respondenten van Geesteswetenschappen zijn het positiefst over de waarde van een bachelordiploma, 35,6% geeft dit aan.

Figuur 24: Is bachelordiploma afdoende per faculteit (bachelor)

Aan de 58 studenten die een bachelordiploma afdoende vinden, is gevraagd om een motivatie te geven. Er zijn 11 studenten die hierop geen antwoord gegeven hebben. Bij de overige studenten komt naar voren dat er in deze groep toch veel twijfels zijn over het bachelordiploma. 24 studenten blijken een voorbehoud te maken: 11 studenten geven nadrukkelijk aan dat een master wel een toegevoegde waarde heeft, met name de specialisatiemogelijkheden worden genoemd. Zeven studenten stellen dat een master toch noodzakelijk is, vier studenten geven aan dat het afhankelijk is van het werkveld of van de studierichting en twee studenten stellen nadere voorwaarden: een bachelor is alleen voldoende als er bijvoorbeeld extra-curriculaire activiteiten worden verricht, of 'als je daarmee een baan kunt vinden is het voldoende'. Van de 27% die genoeg neemt met een bachelor blijkt ruim 11% dus toch te twijfelen. De overige 16% geeft als belangrijkste motivatie dat een bachelor een bewijs is van het beschikken over een universitair niveau of academische vaardigheden, dat in de bachelor al veel kennis is opgedaan, dat een hbo-bachelor ook voldoende is en dat het in andere landen ook gebruikelijk is om met een bachelor de arbeidsmarkt op te gaan.

Ook aan de grote meerderheid van 149 studenten stelt die stelt dat een bachelor onvoldoende is, is gevraagd om dit toe te lichten. 12% van deze studenten heeft geen toelichting gegeven. 44 studenten (29,5%) vinden een bachelor onvoldoende voor de arbeidsmarkt. 39 studenten (26,2%) vinden de bachelor te breed en willen de master gebruiken om zich verder te specialiseren. 22 studenten (14,7%) vinden dat studenten in de bachelor onvoldoende kennis op doen, zij zien de bachelor als een basis waarop voortgebouwd moet worden. Door 20 studenten (13,4%) wordt een gebrek aan ervaring genoemd, hierbij doelen zij zowel op praktijkervaring (stages) als onderzoekservaring. Regelmatig noemen deze studenten de mogelijkheid om stage te lopen als reden om een master te

doen. Er zijn 17 studenten (11,4%) die vinden dat er onvoldoende verdieping wordt geboden in de bachelor, in de master hopen zij meer diepgang te vinden. Tot slot vinden negen studenten de bachelor geen volledige opleiding, zeven studenten maken een vergelijking met een hbo-bachelor en nog eens zeven studenten vinden de bachelor te makkelijk: "iedereen kan een bachelor afronden" of er is "weinig en slecht onderwijs". 15 studenten hebben nog een andere toelichting gegeven die door slechts één of twee andere studenten werd gedeeld.

6. Conclusie

6.1 Master volgen

Uit dit onderzoek kunnen wij concluderen dat een grote meerderheid van de bachelorstudenten (91,6%) een master wil gaan volgen na het behalen van hun bachelordiploma. Van deze groep wil 53,8% een master volgen aan de Universiteit Utrecht. Bij een vergelijking van de faculteiten valt het op dat bij Geesteswetenschappen 82,3% van de respondenten een master wil gaan volgen. Dit is ruim 10% lager dan de andere faculteiten, maar kan verklaard worden door de grote non-respons die er van studenten van deze faculteit gegeven werd bij deze vraag.

6.2 Belangrijke factoren bij een masterkeuze

Uit de antwoorden op de vraag "welke factoren hebben invloed op jouw masterkeuze?" kan een top vijf van belangrijkste factoren gevormd worden:

1. Inhoud van de opleiding	93,9% van de studenten
2. Perspectieven arbeidsmarkt	58,9% van de studenten
3. Curriculum	36,0% van de studenten
4. Duur van de master	34,6% van de studenten
5. Vorm	28,5% van de studenten

Dat inhoud en arbeidsmarktperspectieven hoog scoren is geen verrassing. Een master moet passen bij de persoonlijke interesse van een student, maar ook nuttig zijn voor een latere baan. Het belang van het curriculum past bij de factor inhoud. Het gaat hier immers om de omzetting van de inhoud naar concrete vakken. Dat de duur van een master een belangrijke factor is valt wel op. Een reden hiervoor kan zijn dat de studenten zo snel mogelijk de werkvloer op willen. Dit heeft misschien ook met kabinetsplannen over langstudeerders te maken, maar dit kunnen we niet aantonen. Dat de vorm van een master een factor is die meegenomen wordt bij het maken van een beslissing heeft er waarschijnlijk mee te maken dat het, behalve voor het onderwijs, ook invloed heeft op het inschrijfproces, door de eventuele selectie. Verder kan selectie ook afschrikkend werken.

6.3 Selectie en de vorm van een master

Op de vraag welke master vorm hun voorkeur had antwoordde 46,3% dat zij een reguliere master zouden willen volgen, 15,9% wil een selectieve master gaan doen. Over het algemeen geeft 33,2% van de bachelorstudenten aan dat een selectieprocedure een afschrikkend effect heeft. Wel geeft 46,7% van de respondenten aan dat zij denken dat selectie de kwaliteit van de master bevordert.

6.4 Invloed van de kabinetsplannen

Wanneer gekeken wordt naar de eventuele invloed van de kabinetsplannen vallen een aantal dingen op. De bachelorstudenten zeggen als gevolg van de kabinetsplannen het volgende te doen:

1. Dezelfde master volgen die ik al van plan ben (51,9% van de bachelorstudenten)
2. Dezelfde master volgen die ik al van plan ben, maar dan sneller afronden (36,0% van de bachelorstudenten)
3. Master volgen in het buitenland (4,7% van de bachelorstudenten)
4. Geen master (2,8% van de bachelorstudenten)

Een deel van de bachelorstudenten wil nog wel dezelfde master gaan doen, maar dan wel sneller afronden. Of ze hierin zullen slagen is natuurlijk de vraag, maar de intentie is er.

Bij de masterstudenten zeggen als gevolg van de kabinetsplannen te volgende tegedaan te hebben:

1. Dezelfde master volgen die ik nu doe (66,8% van de masterstudenten)
2. Geen master (10,7% van de masterstudenten)
3. Dezelfde master die ik nu doe, maar die zou ik wel sneller afgerond hebben (10,3% van de masterstudenten)
4. Ik zou in het buitenland zijn gaan studeren (5,7% van de masterstudenten)

Wat vooral opvalt is dat 10,7% aangeeft dat ze geen master gedaan zou hebben. Dit percentage ligt hoger dan bij de bachelorstudenten. Dit heeft er wellicht mee te maken dat de masterstudenten nu ervaren wat hun master precies inhoudt en dat deze toch niet voldoet aan hun verwachtingen, terwijl bachelorstudenten deze ervaring nog niet hebben.

Bij de meerderheid van de studenten hebben de kabinetsplannen dus geen invloed op de masterkeuze. Bij elkaar opgeteld heeft 87,9% van de bachelorstudenten nog steeds de intentie om dezelfde master te gaan doen. Bij de masterstudenten ligt dit percentage lager, namelijk 77,1%. Opvallend is ook dat weinig studenten, slechts 2,8%, zich nu laten afschrikken om een master te gaan volgen. Dit heeft waarschijnlijk ook veel te ma-

ken met de waarde die zij hechten aan een bachelordiploma. Dit is het volgende punt waar wij naar gekeken hebben

Door de plannen om de studiefinanciering in de master te veranderen in een sociaal leenstelsel zou een verwachting kunnen zijn dat meer studenten de arbeidsmarkt gaan betreden na het afronden van hun bachelor in plaats van na hun masteropleiding. Het is daarom ook belangrijk om te kijken naar de waarde van een bachelordiploma. De bachelorstudenten is daarom gevraagd of zij denken dat een bachelordiploma afdoende is. Op deze vraag antwoordt 27,5% dat dit inderdaad het geval is, een meerderheid van 69,2% vindt dat een bachelordiploma niet afdoende is. Opvallend is wel dat als de studenten gevraagd wordt hun antwoord te motiveren gaf 11% van de respondenten aan toch hun twijfels te hebben. De meerderheid van de bachelorstudenten geeft dus aan dat een bachelordiploma niet afdoende is om de arbeidsmarkt op te gaan.

Bij Geesteswetenschappen vindt 35,6% van de studenten dat de bachelor voldoende is en daarmee is Geesteswetenschappen de faculteit met het hoogste percentage. Dit verklaart wellicht ook waarom bij deze faculteit de meeste studenten geen master willen gaan volgen. Bij REBO vindt slechts 20,4% dat een bachelor voldoende is en hebben daarmee het laagste percentage.

7. Discussie

Er is gestreefd om er voor te zorgen dat de "gemiddelde student" uit dit onderzoek overeenkomt met de kenmerken van gemiddelde Utrechtse studenten. Bij de bachelorstudenten de man-vrouw verhouding helaas niet representatief is, maar bij de faculteiten zijn we er wel in geslaagd om een goede verdeling te maken. Verder is het ook gelukt om vooral studenten die dit of volgend collegejaar afstuderen te ondervragen en daarmee is de doelgroep van masterkiezers goed vertegenwoordigd. Bij de masterstudenten is de man-vrouwverhouding beter. Hier is de verdeling over de faculteiten echter weer iets minder ideaal, maar er is nog steeds wel sprake van een representatieve groep.

Verder is het ook belangrijk om te noemen dat er bij het onderdeel over selectie geen rekening is gehouden met hoe de streng de selectieprocedure is. Bij veel masterprogramma's bij Geowetenschappen bestaat de selectie bijvoorbeeld alleen uit het schrijven van een motivatiebrief, terwijl bijvoorbeeld bij Geesteswetenschappen bij bepaalde opleidingen een motivatiebrief, referenties en goede cijfers van de student verwacht worden. Hoe streng een selectie is, heeft waarschijnlijk ook invloed op de aanmeldingen. Bij vervolgonderzoek zou hier rekening mee gehouden moeten worden.

In dit onderzoek stond de waarde van het bachelordiploma niet centraal, we hebben slechts een klein deel hiervan behandeld, namelijk het waardeoordeel dat studenten hier aan geven. Het is een goed idee om hier in de toekomst uitgebreider onderzoek naar te doen.

Het dient ook expliciet benadrukt te worden dat dit onderzoek is uitgevoerd onder studenten van de Universiteit Utrecht. Zij zijn niet helemaal representatief voor alle studenten in Nederland. Het is, zeker met het oog op de kabinetsplannen, interessant om hier op andere universiteiten ook onderzoek naar te doen.

8. Aanbevelingen

1. Uit die onderzoek blijkt dat de arbeidsmarktperspectieven belangrijk zijn bij de keuze van een master en die zullen waarschijnlijk steeds belangrijker worden. Door de beperkingen die er nu zijn voor het doen van een tweede master en de plannen om de studiefinanciering te vervangen met een sociaal leenstelsel zullen masterkiezers kritischer worden en iets willen kiezen waar ze in de toekomst ook daadwerkelijk iets mee kunnen. Daarom raden wij Universiteit Utrecht aan om de kansen op de arbeidsmarkt goed en duidelijk te belichten bij de mastervoorlichting. Verder is het in het algemeen ook belangrijk dat er door de Universiteit Utrecht voldoende mogelijkheden worden gecreëerd voor arbeidsmarktoriëntatie. Dit is nodig zodat studenten goed op de hoogte zijn van hun mogelijkheden en ook tijdens hun opleiding alvast kunnen zoeken naar een baan.
2. In principe zou een bachelordiploma een volwaardig diploma moeten zijn. In de praktijk blijkt echter dat een meerderheid van de studenten dit niet afdoende vindt. Het stond niet centraal in dit onderzoek, maar ook hier zijn al ideeën uit te putten voor verbeteringen. Veel studenten geven namelijk aan dat zij na het behalen van hun Bachelordiploma nog niet genoeg praktijkervaring hebben en nog niet voldoende gespecialiseerd zijn. Het is daarom wellicht een goed idee om een de mogelijkheden voor het lopen van een stage uit te breiden, waardoor tegemoet gekomen kan worden aan de behoefte van praktijkervaring. Wij willen de Universiteit Utrecht ook aanbevelen om meer onderzoek te doen naar de waarde van het bachelordiploma en hoe deze verhoogd kunnen worden.
3. Hoewel uit dit onderzoek blijkt dat selectie een deel van studenten afschrikt om een dergelijke master te gaan volgen willen wij Universiteit Utrecht toch vooral aanraden om deze selectieprocedures wel te laten bestaan. Deze zorgen er namelijk ook voor dat de gemotiveerde studenten over blijven. Het is echter wel belangrijk dat studenten goed worden voorgelicht over de selectieprocedure, maar ook vooral wat hun opties zijn als ze niet worden toegelaten. Nu gaf een aantal studenten aan dat ze bang zijn dat als ze niet toegelaten worden dat ze dan niet meer deel kunnen nemen aan een andere master, terwijl deelname aan dit andere mastertraject in hun geval wel mogelijk zou zijn.

9. Literatuur

Clement, M en Laga, L. (2007) *Steekkaarten doceerpraktijk*. Antwerpen: Garant.
(zie http://www.kuleuven.be/duo/_pdf/motivatie_def.pdf)

Heij, D. e.a. (2010) *Hoe vergroot je de motivatie van de leerling? Motivatie onderzoek Nederlands en aardrijkskunde*. Utrecht: IVLOS lerarenopleiding, Universiteit Utrecht.
Praktijk gericht onderzoek

ResearchNed Nijmegen. (2007) *De Studentenmonitor Hoger Onderwijs 2006*.
(zie <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/notas/2008/01/01/studentenmonitor-2006.html>)

Stichting OER 2009/2010. (2010) *Onderzoeksrapport Masterkeuze*

VVD, PVV en CDA (2010). *Bijlage 2 bij gedoogakkoord VVD-PVV-CDA*. pagina 15-16.

<http://www.rijksoverheid.nl/regering/het-kabinet/bewindspersonen/halbe-zijlstra/nieuws/2011/03/14/sociaal-leenstelsel-voor-masterstudenten.html>
(Laatst geraadpleegd op 15 mei 2011)

Bijlage 1: Masterenquête

Stichting Onderwijs Evaluatie Rapport (OER) doet elk jaar onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs van de Universiteit Utrecht. Met deze enquête willen we inzicht krijgen in de motivatie van Masterstudenten waarbij we een vergelijking willen maken tussen reguliere en selectieve masters. Alvast bedankt voor je medewerking.

Geslacht: m / v **Geboortjaar:** ..... **Master:** .....

Begindatum master? ...../20..... (maand/jaar) **Aan welke instelling heb je jouw bachelor behaald?**.....

Heb jij voor deze master een toelatingsprocedure moeten volgen (ofwel: is deze master selectief)? Ja / Nee

Zo ja, op welke manier ben je geselecteerd? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Hoge cijfers in de BA
  Toelatingsgesprek
 Motivatiebrief
  Anders, namelijk .....

1. Geef aan in hoeverre de volgende stellingen op jou van toepassing zijn.

	Mee oneens			mee eens	
Deze master past goed bij mijn persoonlijke interesse.	0	0	0	0	0
De inhoud van deze master is relevant voor mijn carrière.	0	0	0	0	0
Met deze master draag ik bij aan het wetenschappelijk discours.	0	0	0	0	0
Ik ben een master gaan doen, omdat dit van mij verwacht werd door mijn omgeving.	0	0	0	0	0
Ik ben een master gaan doen, omdat een bachelordiploma niet voldoende is om de arbeidsmarkt te betreden.	0	0	0	0	0
Het is belangrijk voor mij om nominaal (binnen de gestelde tijd) af te studeren.	0	0	0	0	0
Het programma van deze master stelt mij in staat om nominaal af te studeren.	0	0	0	0	0
Het is belangrijk voor mij om hoge cijfers (7.5 of hoger) te halen.	0	0	0	0	0
Ik ben bereid om meer werk te doen dan noodzakelijk om hoge cijfers te halen.	0	0	0	0	0
Ik vind het belangrijk dat studenten actief mee doen in de colleges.	0	0	0	0	0
Er heerst een prettige sfeer bij deze master.	0	0	0	0	0
De docenten van deze master in het algemeen zijn inspirerend.	0	0	0	0	0
Deze master daagt mij voldoende uit.	0	0	0	0	0

Z.O.Z. voor de rest van de enquête

De volgende vragen gaan specifiek om deze master en niet over wat je tijdens je bachelor hebt gedaan.

2. Heb jij de intentie om nominaal af te studeren? Ja / Nee
3. Haal jij gemiddeld hoge eindcijfers (7.5 en hoger)? Ja / Nee
Waarom wel/niet?.....
4. Vind jij dat jij actief mee doet in de colleges? Ja / Nee
Waarom wel/niet?.....
5. Hoe waardeer jij het niveau van je master? 0 Te laag 0 Laag 0 Gemiddeld 0 Hoog 0 Te hoog
6. Is je motivatie afgenomen sinds het begin van je master? Ja / Nee / Weet niet
Zo ja, waarom is je motivatie afgenomen? .....
Hoe uit dit zich? .....
7. Wat kan de universiteit doen zodat jij gemotiveerd blijft? .....

Vraag 8 en 9 zijn alleen voor studenten van selectieve masters.

8. Wordt er door docenten nadruk gelegd op je selectie? Ja / Nee
Zo ja, ervaar je dit als een stimulans om je best te doen? Ja / Nee
9. Heeft de selectie invloed gehad op je motivatie? Ja / Nee
Zo ja, hoe? .....

De regering heeft het voornemen om de studiefinanciering in de masterfase om te zetten naar een sociaal leenstelsel. Dit houdt in dat studenten in de masterfase geen basisbeurs meer krijgen, maar dat bedrag kunnen lenen.

10. Zou je deze master ook gekozen hebben als de kabinetsplannen van toepassing geweest waren op jou?

- 0 Ja 0 Ja, maar ik had mijn master sneller afgerond.
0 Nee, ik zou een andere studie gekozen hebben 0 Nee, ik zou geen master zijn gaan doen
0 Nee, ik zou in het buitenland een master gevolgd hebben

Bedankt voor je medewerking! Wil je op de hoogte blijven van ons onderzoek? Vul dan je e-mailadres in: .....
Bijdragen aan een betere universiteit? Stichting OER zoekt nieuw bestuur! Kijk voor meer informatie op www.stichting-oer.nl.

Bijlage 2: bachelorenquête

Stichting Onderwijs Evaluatie Rapport (OER) doet elk jaar onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs van de Universiteit Utrecht. Met deze enquête willen we inzicht krijgen in master keuze. Alvast bedankt voor je medewerking.

Geslacht: m / v

Geboortejaar:.....

Studie: .....

Beginjaar studeren aan de UU? ...../20..... (mm/jjjj)

Verwachte afstudeerdatum (bachelor) ...../20.....

De regering heeft het voornemen om de studiefinanciering in de masterfase om te zetten naar een sociaal leenstelsel. Dit houdt in dat studenten in de masterfase geen basisbeurs meer krijgen, maar dat bedrag kunnen lenen.

1. Ben je van plan na je bachelor een master te gaan doen? Ja / Nee

Zo nee, waarom niet? .....

2. Ben je van plan een master aan de UU te volgen? Ja / Nee / Weet niet

3. Hebben de kabinetsplannen invloed op jouw master keuze?

Nee

Ja, ik ga mijn master zo snel mogelijk afronden

Ja, ik ga geen master doen

Ja, ik ga een andere master volgen dan ik van plan was

Ja, ik ga studeren in het buiten-

land

Er zijn verschillende vormen masters. Bij selectieve masters moeten studenten een selectieproces volgen voor ze toegelaten worden. Reguliere masters zijn masters die aansluiten bij een bachelorprogramma en waar verder geen selectie voor nodig is.

4. Welke factoren hebben invloed op jouw masterkeuze? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Inhoud   Duur van de master   Curriculum   Vorm
 Docenten   Omgeving   Prospectieve arbeidsmarkt
 Anders, namelijk.....

5. Welke vorm van master heeft jouw voorkeur?

- Regulier   Selectief   Geen voorkeur

Waarom heeft deze vorm jouw voorkeur? .....

6. Schrikt een toelatingsprocedure, in welke vorm dan ook, jou af van de keuze voor een selectieve master? Ja / Nee

Zo ja, waarom? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- Geen vertrouwen in eigen kunnen   Te veel werk/moeite   Anders namelijk,.....

7. Denk jij dat selectiviteit de kwaliteit van het onderwijs bevordert? Ja / Nee / Weet niet

8. Er is veel discussie over de waarde van een bachelordiploma. Vind jij dat een bachelordiploma afdoende is? Ja / Nee

Licht toe. ....

Bedankt voor je medewerking! Wil je op de hoogte blijven van ons onderzoek? Vul dan je e-mailadres in: .....

Stichting OER zoekt een nieuw bestuur! Wil jij een jaar lang in een gezellig team werken, ervaring opdoen met onderzoek en een steentje bijdragen aan een betere universiteit? Kijk dan op www.stichting-oer.nl voor meer informatie en de vacature.